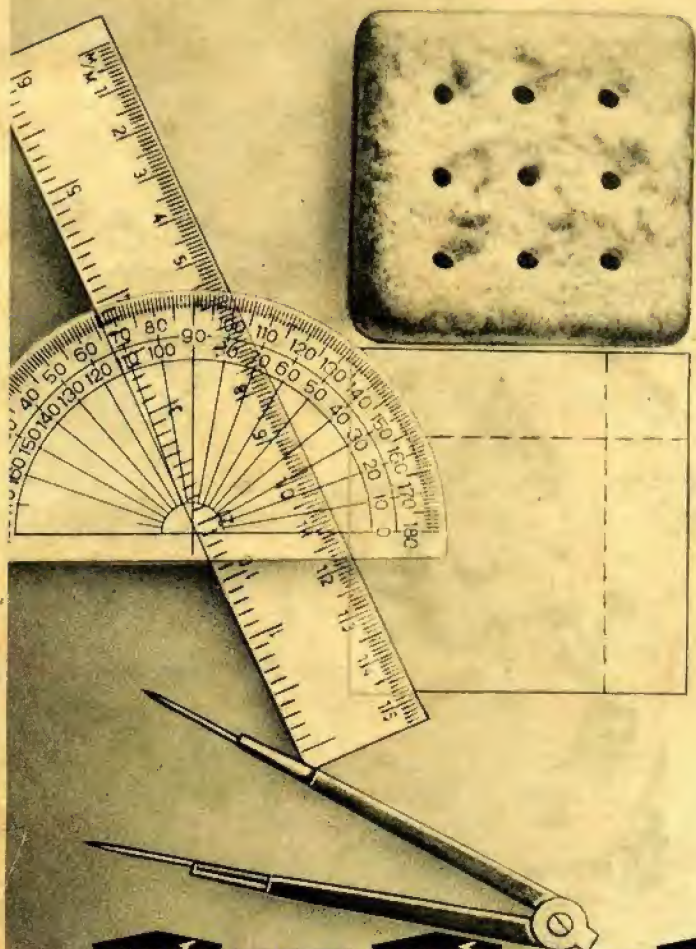

ଜହ୍ନ ମାୟା

ଫେବୃଆରୀ ୧୯୮୦

ପ୍ରମେୟ:
ଅସଲ ପାଟେଲ ଗ୍ରାହକ ବିସ୍ତୃତ
ଜାଣିବା, ଏକ ସଠିକ୍ ଚଢ଼ୁଥିବା ଅଙ୍କନଠାରୁ
ମଧ୍ୟ ସହଜ ।

ପାଟେଲ ଗ୍ରାହକ ପାଟେଲ ମୋଡେଲ ପାଟେଲ ଗ୍ରାହକ

ତଥ୍ୟ: କୁଡୁମୁଡୁ, ପାଗା ଏବଂ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ପାର୍ଲେ ବିସ୍କୁଟ୍‌ଜର ଅନେକ ନିଜଲି ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ।

ସିଦ୍ଧି କରବାକୁ ହେବ ଯେ: ଦେଖିବାକୁ ପାର୍ଲେଙ୍କ ଭଲ ବିସ୍କୁଟ୍ ତିଆରି
 କରି ପାରିବ ସିନା, କିନ୍ତୁ ସ୍ବାଦରେ-
 କେବେ ହେଲେ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରମାଣ : କ) କିଣିବା ପରିଣା :

ପ୍ରଥମ କଥା ମନେ ରଖିବେ ଯେ, ପାର୍ଲେ
 କ୍ରାକ୍‌ଜାକ୍ କେବେହେଁ ଖୋଲା ମିଳନ୍ତିନି ।
 ଇସ୍ପେ ସବଦା ସୁଚ୍ଛତାପୂର୍ବକ ସିଲ୍‌ବନ୍ଦ
 କର ହୋଇଥିବା ରଙ୍ଗିନି ପୁଡ଼ାରେ
 ମିଳନ୍ତି, ଯଦ୍ବା ତାଙ୍କର ନିଜସ୍ବ ତାଜାପଣ
 ଅବିସ୍ମୃତିତ ରହେ ।

ଖ) ପ୍ୟାକେଟ୍ ପରିଣା :

ଆକର୍ଷକ ପାର୍ଲେ କ୍ରାକ୍‌ଜାକ୍ ପ୍ୟାକ୍ ଯେ
 କୌଣସି ଆକରେ ଥିଲେଟି ଅତି
 ସହଜରେ ଚିହ୍ନି ହୋଇଯିବ । ଦୁବାର
 ସନ୍ଦେହମୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ, ପ୍ୟାକ୍
 ଉପରେ ଥିବା P-A-R-L-E ନାଆଟି
 ଠିକ୍ ଭାବରେ ଦେଖନ୍ତୁ ।

ଗ) ସ୍ବାଦ ପରୀକ୍ଷା :

ଗୋଟିଏ ବିସ୍କୁଟ୍ ନେଇ ଚୁଖିକରି ତ'
 ଦେଖନ୍ତୁ ! ଯଦି ଏହା ଚବିଷ୍ଟ ଏବଂ
 କୁଡୁମୁଡୁ ଲାଗୁଛି, ତେବେ ନିଶ୍ଚୟେହ
 ରହିବୁ, ଏହା ଅସଲ ପାର୍ଲେ କ୍ରାକ୍‌ଜାକ୍ ।

- ପଲାପଲ

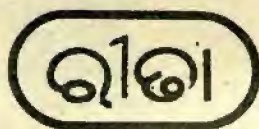
ଏମାନଙ୍କ ସମ୍ପ୍ରିଣ୍ଟାଣରେ-ବିସ୍କୁଟ୍‌ର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ବାଦୋପଭୋଗ ।

ଆପଣଙ୍କ କେଶ
ଆବଶ୍ୟକ କରେ

ରୀତାର ଯତ୍ନ

ସ୍ବାତ୍ତା ଏକ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କେଶ
ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ ଅତ୍ୟଧିକ ମାତ୍ରାରେ
କର୍ମାସରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ମନମତାଣୀ
ସୁଗନ୍ଧଯୁକ୍ତ । ଏହା ବିଳାସମୟୀ
ପ୍ରାକୃତିକ କେଶ ବଢ଼ାଇବା ଓ
ମସ୍ତିସ୍କ ଅଣ୍ଡା କରବା କଳ୍ପିତ ।
ସ୍ବାତ୍ତା ସୁରୁଷ ଓ ମହଲା ଉତ୍କୃଷ୍ଟ
ପାଇଁ ଏକ ଅଦଶ ପ୍ରସାଧନ
ଦ୍ରବ୍ୟ ।

ସ୍ବାତ୍ତା ମନୋହର କେଶ ବଢ଼ାଏ
ଅତି ଏକ ବୋତଲ କଣକୁ
ସବୁଠାରେ କଣିକାକୁ ମିଳୁଛି

ଭେଟେଟା କୋଟି, ବନ୍ୟ * କଲିକତା * ମାୟାକ

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି'

ସଂଚାଳକ : ନାଗିରେଡ଼ିଆ

ଅନ୍ୟକୁ ଅନୁକରଣ କରା କେତେ ବିଷମ କଥା, ତାହାହିଁ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଛି ଏ ସଂସାର ବେତାଳ କଥାରେ । ଦିଶାୟରେ, ଜଣେ କ'ଣ କହିଲା ତାହା ବଡ଼ କଥା ନୁହେଁ, କହିବା ପଛରେ କି ପ୍ରକାର ମନୋଭାବ ଥିଲା, ତାହାହିଁ ବଡ଼ କଥା । ଜଣେ ନିରାଶର ସରଳଲେଖ ସଦୃଶ ବନେଇ ଗଳାକୁ ଯାହା କହିଥିଲା, ପଣ୍ଡିତେ ଅନ୍ଧମିକା ପ୍ରଶୋଦିତ ହୋଇ ସେହି କଥା କହି ବିପଦରେ ପଡ଼ିଲେ ।

ଅମରବାଣୀ

ପୁଂସାମୁନ୍ଦତଚ୍ଛନ୍ଦାଂ ଦୟାମେବ ସୁଖାବହମ୍ ।

ସର୍ବସଙ୍ଗନିବୃତ୍ତିବା ବିଭୂତିବା ସୁବିସ୍ତର ॥

ଯିଏ ଭଲତ ଚନ୍ଦ୍ରାୟୁକ୍ତ ମଣିଷ, ତାକୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାରେ ସନ୍ତୋଷ ମିଳିପାରେ : ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକାକୀ ଓ ଅଲଗା ରହିବା ଦ୍ଵାରା, ନହେଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିବା ଦ୍ଵାରା ।

ବର୍ଷ : ୧୩

ଫେବୃଆରୀ ୧୯୮୦

ଅଙ୍କ : ୮

ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟା : ଟ ୧.୫୦

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୧୮.୦୦

ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର

ପ୍ରଶ୍ନ : “ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର” କିଏ ଓ କାହିଁକି ଲେଖିଥିଲା ? “ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର” ନାମର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ’ଣ ?

ଉତ୍ତର : “ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର” ପୃଥିବୀର ପ୍ରାଚୀନତମ କାହାଣୀ ସଙ୍କଳନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ । ଗବେଷକମାନଙ୍କ ମତରେ ଏହା ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ତୃତୀୟ ଶତାବ୍ଦୀରୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ପ୍ରଥମ ଶତାବ୍ଦୀ ଭିତରେ ଲିଖିତ ହୋଇଥିଲା । ତେବେ ଏକ ଗ୍ରନ୍ଥର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ “ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର”ର କାହାଣୀମାଳାରୁ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଲୋକସମାଜରେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବା ସମ୍ଭବ ।

ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟରେ ମହାଲାରୂପୀ ନାମକ ରାଜ୍ୟ ଥିଲା । [କାହା କାହା ମତରେ ମହାଲାରୂପୀ ବିହାରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା] ସେ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ତାଙ୍କ ପୁଅମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷାଦାୟୀ ନେଇ ବିଶେଷ ଚିନ୍ତା ଥିଲେ । ରାଜପୁତ୍ରମାନେ ମୋଟେ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁ ନ ଥିଲେ । ରାଜା ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କର ଏକ ସଭା ଡକାଇ ନିଜ ସମସ୍ୟା ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କଲେ । ପଣ୍ଡିତମଣ୍ଡଳରୁ ଜଣେ ରାଜାଙ୍କ ସହାୟତା କରିବା ନିମନ୍ତେ ବାହାରିଲେ । ତାଙ୍କ ନାମ ବିଷ୍ଣୁ ଶର୍ମା । ସେ ରାଜପୁତ୍ରମାନଙ୍କୁ କେବଳ କାହାଣୀମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଓ ସେଥିରେ ସଫଳ ହେଲେ । ପଣ୍ଡିତ ବିଷ୍ଣୁ ଶର୍ମା ବିବୃତ କରିଥିବା କାହାଣୀମାନଙ୍କୁ “ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର” ନାମରେ ବିଖ୍ୟାତ ।

“ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର” ନାମର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ପାଞ୍ଚ ବିଦ୍ୟା । ଗଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକୁ ପାଞ୍ଚ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଯଥା: ମିତ୍ରଭେଦ, ମିତ୍ର ସଂପ୍ରାପ୍ତି, କାକୋଲଜ୍ଞାନସୂତ୍ର, ଲବ୍ଧପ୍ରଣାଶ ଏବଂ ଅପସ୍ମିତିକାରକ ।

ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ରର କାହାଣୀମାଳା ଅତି ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁହିଁ ପୃଥିବୀର ବହୁ ଦେଶକୁ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଛି । ଆରବ ବଣିକମାନେ ଭାରତରୁ ଏସବୁ କାହାଣୀ ଶୁଣି ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟରେ ଗପୁଥିଲେ । କାଳକ୍ରମେ ସେସବୁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଗଲା । ବିଦେଶର ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାହାଣୀରେ ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ରର ପ୍ରଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଭାରତର ଅନ୍ୟ ଯେଉଁ କାହାଣୀ ସଙ୍କଳନ ଏପରି ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିଥିଲା, ତାହା ହେଲା କଥାସରତ୍ସାଗର ।

ପଞ୍ଚତରୁ

ବୃଦ୍ଧମାଙ୍କଠାରେ ରାଜାଙ୍କ ଦାସ ତା' ଆତ୍ମୀୟ-
ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ମରା ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ଚର୍ଚ୍ଚାରେ
ଆହୁତ ଘୋଡ଼ାମାନଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଇ-
ଥିବା କଥା ଶୁଣି ବହୁତ ଦୁଃଖ କଲ । ତା'ପରେ
ନିଜକୁ ନିଜେ କହିଲା, “ମାଙ୍କଡ଼ମାନେ ମୋ
ପରାମର୍ଶ ନ ଶୁଣିବା ହେତୁ ବିନାଶ ଗଲେ ସତ,
ତଥାପି ସେମାନେ ଥିଲେ ମୋର ଆତ୍ମୀୟ ।
ସେମାନଙ୍କୁ ମାର ରଜା ବିଶ୍ୱାସଯାଚକତା କରି-
ଛନ୍ତି । ଏଭଳି ବିଶ୍ୱାସଯାଚକତାକୁ ସହିଯିବା
କାପୁରୁଷତା । ଯିଏ ନିଜ ଲୋକଙ୍କ ବିନାଶ-
କାରୀଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନ ନିଏ, ଯିଏ
ଶୁଣୁ । ମୁଁ ନିଶ୍ଚେ ରଜା ଉପରେ ପ୍ରତିଶୋଧ
ନେବି ।”

ବୃଦ୍ଧମାଙ୍କଠାରେ ଏହିପରି ଚିନ୍ତା କରି ବଣ
ଭିତରେ ବୁଲୁଥିଲା ବେଳେ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଶୋଷ

ଲାଗିଲା । ସେ ଗୋଟିଏ ପଦ୍ମହୃଦ ଠାବ କରି
ତହିଁରୁ ପାଣି ପିଇବାକୁ ଯାଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା, ସେ
ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ପ୍ରାଣୀର ଯାତାୟତ ନାହିଁ ।
ସବୁ ମାରବ । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା,
ହୃଦ ଆଡ଼କୁ ଅନେକେ ଯାଇଥିବାର ପାଦ
ଚିହ୍ନରୁ ଜଣାପଡ଼ୁଛି; କିନ୍ତୁ କେହି ଫେରିବାର
ପାଦଚିହ୍ନ ନାହିଁ ।

“ଏ ହୃଦରେ ପଦ୍ମବନ ଭିତରେ ନିଶ୍ଚୟ
ମାରମୁକ କୁନ୍ତୀରଟାଏ ଲୁଚି ରହିଛି । ଯିଏ
ହୃଦ ପାଖକୁ ଆସେ, ତାକୁ ସେ ଟାଣି ନେଇ
ଖାଏ । ମୋତେ ସାବଧାନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”
ସେ ଭାବିଲା । ତା'ପରେ କୂଳରେ ଥାଇ
ଗୋଟାଏ ପଦ୍ମନାଡ଼ ଶ୍ରବଣାଣୀ ସେହି ନାଡ଼ର
ଗୋଟିଏ ପ୍ରାନ୍ତ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ାଇ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତ
ଶୋଷି ପାଣି ପିଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କେତେ ମଣିଷ ମାରିପାରିବ ?”

“ପାଣି ଭିତରେ ଯେତେ ଲୋକ ପଶିବେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାରିପାରିବ । କିନ୍ତୁ ଶୁଳ ଗ୍ରାସରେ ମୋର କୌଣସି ବଳ ଖାଟିବ ନାହିଁ ।” କୁନ୍ତୀର କହିଲା ।

“ଦେଖ ମିତ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଦେଶର ରାଜା ମୋ ଆତ୍ମୀୟମାନଙ୍କୁ ମାରି ମୋର ଶତ୍ରୁ ହୋଇଛନ୍ତି । ତୁମେ ଯଦି ତୁମ ଶୁଭ ଦ୍ଵାରଟି ମୋତେ ଦିନେ ଦୁଇବିନ ସକାଶେ ଦିଅନ୍ତି, ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଲୁଟ କରି ଏ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ନେଇଆସନ୍ତି । ତୁମେ ପ୍ରଚୁର ଖାଦ୍ୟ ପାଆନ୍ତି ।” ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଠି କହିଲା ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ କୁନ୍ତୀରଟାଏ ପାଣି ଭିତରୁ ମୁଣ୍ଡ ଡୋଳିଲା । ତା’ ବେକରେ ଶୁଭର ଦ୍ଵାର ।

“ଆଜି ଯାଏ ଏ କୁଳକୁ ପାଣି ପିଇବାକୁ ବା ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଯିଏ ଆସିଛି, ସିଏ ମୋ ଦ୍ଵାରୁଡ଼ିରେ ପଡ଼ିଛି । କିନ୍ତୁ ଦେଖୁଛି, ତୁମେ ବଡ଼ ଗୁଲ୍‌କ । ତୁମେ ଯେଉଁ ଗତିରେ ପାଣି ପିଉଛ, ତା ବ ନୁଆ କଥା । ତୁମେ ମୋର ମିତ୍ର ହେଲ । ମୁଁ ଯଦି ତୁମର କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବି, କୁହ ।”

ହାଠାତ୍ ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଠି ମୁଣ୍ଡକୁ ଗୋଟାଏ ବୁଲି କୁଟିଲା । ସେ ପଚାରିଲା, “ତୁମେ ଏକାଥରେ

କୁନ୍ତୀର ବିନା ଦ୍ଵିଧାରେ ତା’ ଶୁଭ ଦ୍ଵାରଟି ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଠିକୁ ଦେଲା । “ମିତ୍ର ତୁମକୁ ବିଶ୍ଵାସ କଲ । ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ପାରିବ, ମୋତେ କିଛି ଆହାର ଆଣିଦିଅ ।” କୁନ୍ତୀର କହିଲା ।

ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଠି ଶୀଘ୍ର ଫେରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ଗୁଲିଗଲା । ବେକରେ ଶୁଭ ଦ୍ଵାର ପକାଇ ସେ ଯାଇ ସିଧା ପହଞ୍ଚିଲା ରାଜାଙ୍କ ଉଦ୍ୟାନରେ । ସେଠାରେ ଗଛରୁ ଗଛକୁ ଡିଆଡେଇଁ କରି ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରହରୀମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କଲା ।

“ଆରେ, ଆମ ମାଙ୍କଠି ନେତା ଏତେ ଦିନ ଥିଲା କୁଆଡ଼େ ?” ପ୍ରହରୀମାନେ ପଚାରିଲେ । ତା’ ଶୁଭ ଦ୍ଵାର ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ କୌତୂହଳ

ଆହୁରି ବଢ଼ିଗଲା । “ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣଠାରୁ ଅଧିକ
ଦୁଧମାନ୍ ହାର ପାଇଲ କେଁଠୁ ? ସେମାନେ
ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

“ବଣ ଭିତରେ ରହିଛି ଏକ ପଦ୍ମ ସରୋବର ।
ତାହାର ଭିତରେ କୁବେର ତାଙ୍କ ବଡ଼ ଲୁଚାଇ
ରଖିଥାନ୍ତି । ଜାଣତରେ ବା ଅଜାଣତରେ ଯିଏ
ସେ ସରୋବରରେ ରବିବାର ଦିନ ସ୍ନାନ କରେ,
ସେ କୁବେରଙ୍କ ଅତିଥି ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହୁଏ
ଓ ପାଣିରୁ ଉଠିବା ବେଳେ କୁବେର ତା’
ବେକରେ ଗୋଟାଏ ଗୁରୁ ହାର ପିନ୍ଧାଇ
ଦିଅନ୍ତି ।” ବୃଦ୍ଧମାଙ୍କଡ଼ କହିଲା ।

ଏ କଥା ରଜାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ
ଗୁଡ଼ା ମାଙ୍କଡ଼କୁ ଡକାଇ ପଚାରିଲେ, “ହଇହୋ
ଯାହା ଶୁଣୁଛି, ତାହା କ’ଣ ସତ ?”

“ମହାରାଜ, ସତ ନ ହେଲେ ମାଙ୍କଡ଼ ବେକକୁ
ବା ଏ ଗୁରୁ ହାର ଆସନ୍ତା କିପରି ? ଆଗାମୀ
କାଲି ରବିବାର । ମୋ ସହ ଆପଣଙ୍କର
କେତେଜଣ ଲୋକ ପଠାନ୍ତୁ । ସେମାନେ ଏମିତି
ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ହାର ପିନ୍ଧି ଆସିବେ କି ନା
ଦେଖିବେ ।” ମାଙ୍କଡ଼ କହିଲା ।

ରଜା କହିଲେ, “ନାହିଁ, ନାହିଁ, ତୁମେ ଆମର
ପୁରୁଣା ବିଶ୍ୱାସୀ ମାଙ୍କଡ଼ । ତୁମକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ
କରିବ କିପରି ? ମୁଁ ଯଦି ମୋ ପରିବାର ପରି-
ଜନଙ୍କୁ ଧରି କାଲି ଯିବି, ତେବେ କ’ଣ ସମସ୍ତଙ୍କୁ

ଏଇଭଳି ଗୁରୁ ହାର ମିଳିଯିବ ?”

“ମହାରାଜ ! ସେ ହ୍ରଦରେ ମାଟିଗୋଡ଼ିଠାରୁ
ଗୁରୁ ହାରର ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ।” ମାଙ୍କଡ଼ କହିଲା ।
ରଜା ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଣୀ-
ମାନଙ୍କୁ ଏ ସମ୍ବାରୁ ଦେଲେ ।

ପରଦିନ ରାତି ଥାଏ । ରଜା ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ
ପରିବାର ପରିଜନ ତଥା ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ଧରି
ହ୍ରଦ ଅଭିମୁଖେ ଚାଲିଲେ । ସେ ଦଳରେ
ମାଙ୍କଡ଼ ଚବିର୍ ଔଷଧ ଗୁଣ ବତାଇଥିବା
ବୈଦ୍ୟ ମହାଶୟ ବି ଥିଲେ ।

ରଜା ସବାରିରେ ବସିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର
କୋଳରେ ବସିଥାଏ ଗୁଡ଼ାମାଙ୍କଡ଼ ।

“ହେ ଲେଉ ! ତୋତେ ଜୁହାର ! ତୋ ପ୍ରଭାବରେ ବିଜ୍ଞ ବୁଢ଼ ବନଯାଏ, ଝାଗୁ ଦୃଷ୍ଟି-ସମ୍ପନ୍ନ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି ହୁଏ । କାହିଁ ରାଜା, କାହିଁ ମାଙ୍କଡ଼ ! କିନ୍ତୁ ତୋ ପାଲରେ ପଡ଼ି ରାଜା ନିଜ କୋଳରେ ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଡ଼କୁ ବସାଇ ରୁଲିଥାନ୍ତି !”

ସେମାନେ ପ୍ରଭାତରେ ଯାଇ ହ୍ରଦ କୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଡ଼ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି କହିଲା, “ଠିକ୍ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ବେଳେ ସମସ୍ତେ ଏକା ଥରେ ହ୍ରଦ ଭିତରେ ପଶିବା ଦରକାର । ସେଇଟା ନିୟମ । କୁବେର ସ୍ତ୍ରୀ ଦ୍ଵାରା ତ ଦେବେ, ତେବେ ରାଜାଙ୍କୁ ଆହୁରି କିଛି ବି ଯେମିତି ଦେବେ, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିବି । ତେଣୁ ରାଜା ପଛକୁ ରହନ୍ତୁ । ସେ ମୋ ସହ ଶେଷରେ ଯିବେ । କୁବେରଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ବିଶେଷ ପରିଚୟ କରାଇଦେବି ।”

ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ହେବା ମାତ୍ରେ ରାଜାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ସମସ୍ତେ ଉତ୍ତାହ ଭାବେ ଜଳରେ ପଶିଲେ ।

ବହୁ ସମୟ ବିତିଗଲା । ସେମାନେ ନ ଫେରିବାରୁ ରାଜା ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଡ଼କୁ ପଚାରିଲେ, “ଏତେ ବିଳମ୍ବ କ’ଣ ?”

ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ମାଙ୍କଡ଼ ଗଛ ଉପରକୁ ଡେଇଁ-ପଡ଼ି କହିଲା, “ରାଜା ! ତୁମର ସମସ୍ତ ଆତ୍ମୀୟ-ପରିଜନ କୁମ୍ଭୀର କବଳରେ ପଡ଼ି ନାଶ ଗଲେଣି । ତୁମେ ଆମକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇ ତା’ ପରେ ବିଶ୍ଵାସଯାଚକତା କରି ମାରିଲ । ତା’ର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଲି । ତୁମେ ଯେହେତୁ ରାଜା, ତୁମକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲି । ତେବେ ତୁମେ ଆଜ୍ଞାବନ ଶୋକାର୍ତ୍ତ ହୋଇ ରହିବ । ପଳାଅ ଏ ବଣରୁ । ମୋର ପ୍ରତିହ୍ଵୟା ବଳ୍ଲି ବର୍ତ୍ତମାନ ନିର୍ବାପିତ ।”

ରାଜା କପାଳରେ କର ମାରି ନଅରକୁ ଫେରିଗଲେ ।

“ବାଃ ବହୁ ! ବେଶ୍ କଲ । ସ୍ତ୍ରୀ ଦ୍ଵାରା ତୁମେ ରଖ ।” କୁମ୍ଭୀର ପାଣି ଭିତରୁ ମୁଣ୍ଡ ତୋଳି କହିଲା ।

ଉତ୍କଳରାଜା

[୧୮]

[ମାୟାମର୍କଟ ଯାଇ ରାଜା ଜିତକେତୁଙ୍କୁ ଖବର ଦେଲା କି ତାଙ୍କ ଦୁର୍ଗ ଉପରକୁ ବସନ୍ଦ ମାଡ଼ିଆସୁଛି । ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କ ଭିତରେ ଜଣେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ବୋଲି ଖବର ପାଇ ଭୟଭୀତ ରାଜା ମାୟା-ମର୍କଟକୁହିଁ ତାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ । ସୁରୁଣୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବଗୁପ୍ତ ପହଞ୍ଚିଯାଇ ମାୟାମର୍କଟ ଉପରେ ନିଜ ଭରସା ଚଳାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ହେବା ବେଳକୁ ମର୍କଟ ତାକୁ ଛଡ଼ାଇନେଇ ଜୀବଗୁପ୍ତ ଉପରକୁ ଉଠାଇଲା । ତା’ପରେ....]

ମାୟାମର୍କଟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଭରସାରେ ଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରିବ । ଖାଲି ଆମ ଘାତକ ଆଘାତ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେବାର ଦେଖି ଆସିଯାଉ ।”

ଦରବାରରେ ଅମାତ୍ୟମାନେ କୋଳାହଳ କରି- ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପାଇ ମାୟାମର୍କଟ ଉଠିଲେ । ରାଜା ଜିତକେତୁ ଝେପଟିଯାଇ ମର୍କଟର ଶାନ୍ତ ହେଲା । ଭରସା ଖୋପରେ ପୂରାଇ ହାତ ଧରିପକାଇ କହିଲେ, “ହେ ମର୍କଟ- ଜୀବଗୁପ୍ତ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଯିବୁଁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ! ଥୟ ଧର । ରାଜସଭା ଭିତରେ ରକ୍ତପାତ କହିଲା, “ଶୁଣିଲୁ ? ଘାତକ ନାହିଁ ବୋଲି ହେବା ଅମଙ୍ଗଳକର । ମୁଁ ଜୀବଗୁପ୍ତକୁ ପ୍ରାଣ- ବଞ୍ଚିଛି । ପ୍ରାଣ ପ୍ରତି ମମତା ଥିଲେ ଏହି

ସୁଯୋଗରେ ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଯା ।”

ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇଥିବା ତରବାଣ ଉଠାଇ-
ନେଇ ଜୀବଗୁପ୍ତ ତାକୁ ଖୋପରେ ରଖିଲା ଏବଂ
ରାଜା ତଥା ମର୍ଦ୍ଦଟ ଆଡ଼କୁ ଥରେ ହୁଦ୍ଦି
ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରି ତା’ପରେ ଅମାତ୍ୟବର୍ଗଙ୍କୁ
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି କହିଲା, “ଶୁଣିଲେ ତ ? ରାଜା
ମୋତେ ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ଦେଉଛି । କୁହନ୍ତୁ, ଆପଣମାନଙ୍କର ପରାମର୍ଶ
କ’ଣ ? ମୋର କ’ଣ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ?”

ଅମାତ୍ୟମାନେ କ’ଣ କହିବେ ଘିର କରି ନ
ପାରି ପରସ୍ପର ଅନାଇ ରହିଲେ । ସେତକି-
ବେଳେ ସାମନ୍ତରାଜା ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ସେଠାରେ

ପହଞ୍ଚିଯାଇ କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ମୁଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ-
ଭୂପତି । ମୋର ଅନୁରୋଧ, ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଅବସ୍ଥାରେ ଜୀବଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡଦେବାରୁ ଛାନ୍ଦ
ରହି ରାଜ୍ୟରକ୍ଷା ଦିଗରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ ।
ଆପଣଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ଯେଉଁମାନେ ଆକ୍ରମଣ
କରିବାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି, ତହିଁ ଭିତରେ ଉଦୟ-
ଗିରିର ରାଜା ଦୁର୍ମୁଖ ବି ଅଛନ୍ତି ।”

ଦୁର୍ମୁଖର ନାମ ଶୁଣି ଜିତକେତୁ ଚମକି
ପଡ଼ିଲେ । ନଗରୀର ମୁଖ୍ୟ ଦ୍ଵାରରକ୍ଷକକୁ
କହିଲେ, “ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯାଇ ନଗରୀର
ପ୍ରବେଶ ପଥ ବନ୍ଦ କରିଦିଅ । ପ୍ରଧାନ ସେନା-
ପତିଙ୍କୁ କହିଦିଅ, ସେ ସୈନ୍ୟଦଳ ଏକତ୍ର କରି
ଶତ୍ରୁ କବଳରୁ ନଗରୀ ରକ୍ଷା କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା
କରିବେ ।”

“ଯେ ଆଜ୍ଞା !” ଏହା କହି ଦ୍ଵାରରକ୍ଷକ
ରାଜାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇ ବାହାରିଗଲା ।
ରାଜା ଜିତକେତୁ ସାମନ୍ତ ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତିକୁ
କହିଲେ, “ତୁମେ ଦୁର୍ମୁଖକୁ ଜାଣ ପଛ !
ତା’ର ସୈନ୍ୟବଳ କିପରି ?”

ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ଚିନ୍ତାଗ୍ରସ୍ତ ଦେଖାଗଲେ । ସେ
ଟିକିଏ ଶ୍ଵାସ କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ମୁଁ ବହୁ
କାଳ ରାଜା ଦୁର୍ମୁଖ ଅଧୀନରେ ସାମନ୍ତ ରାଜା
ରୂପେ ରହିଥିଲି । ତାଙ୍କୁ ଅସମର୍ଥ ଠଉରାଇ
ବିଦ୍ରୋହ କରି ନିଜକୁ ସ୍ଵାଧୀନ ଘୋଷଣା କରିବା

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ରାଜଧାନୀ ବି ଅଧିକାର କରିନେଇଥିଲି, ଦୁର୍ମୁଖର ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ବି ମୋ ସହ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲେ । ” କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗକୁ ରବିବର୍ମା ନାମକ ଯୋଦ୍ଧା ଯୁବା, ଭଲ୍ଲିକତାଦ୍ରିକ, ପୁଣି ଭଲ୍ଲିକରୂପୀ ଗୋଟାଏ ମଣିଷ ଏବଂ ବଣର ଡାକୁ—ଏସବୁ ଦୁଷ୍ଟ ଏକତ୍ର ହୋଇ ମୋତେ ମୋ ଅଧିକୃତ ଦୁର୍ଗରୁ ତଡ଼ିଦେଲେ । ଦୁର୍ମୁଖର ଏହି ସହଚରମାନଙ୍କ ବ୍ୟସ୍ତତ ଅଧିକ କେହି ଥିବାର ଦେଖିଲି ନାହିଁ । ”

ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତିର ଏକଥା ଶୁଣି ରାଜା ଜିତକେତୁ ଭୟଭୀତ ହୋଇ ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟକୁ କହିଲେ, “ମର୍ଚ୍ଚଟମନ୍ତ୍ରୀ ! ଯାହା ଜଣାଯାଉଛି, ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରବଳ ହୁଏନ୍ତି, ତେବେ ପରସ୍ପରରେ ପ୍ରବଳ । ନଗରରକ୍ଷା କଥା ଯାହାହେଉ, ଆମର ଏ ଦୁର୍ଗ କିପରି ରକ୍ଷା ପାଇବ, ତାହାହିଁ ଜରୁରୀ ସମସ୍ୟା । ”

ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟ ମନଦେଇ ରାଜାଙ୍କ ବକ୍ତବ୍ୟ ଶୁଣିଲା । ତା’ପରେ ଉତ୍ସାହଭରେ କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ଦୁର୍ଗ ରକ୍ଷା ବିଷୟରେ ଆପଣ ମୋଟେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଖାଲି ସାବଧାନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଭଲ୍ଲିକତାଦ୍ରିକର ଦଳ ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ଅଧିକୃତ ଦୁର୍ଗରେ ପଶିଲେ କିପରି ଜାଣନ୍ତି ? ସେମାନେ ଉଦୟଗିରିର ଦୁର୍ଗଦ୍ୱାର ଜଳାଇଦେଲେ । ”

ରାଜା ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ କହିଲେ, “ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ! ତୁମେ ତୁମ ଦୁର୍ଗଦ୍ୱାର ରକ୍ଷା ଦିଗରେ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରି ନ ଥିବାରୁ ଦୁର୍ଗଟି ହରାଇଲା । ତେବେ କ୍ଷତି ସହିବା ଦ୍ୱାରା ତୁମର ଅଭିଜ୍ଞତା ହୋଇଯାଇଛି । ତେଣୁ ମୋ ଦୁର୍ଗ ରକ୍ଷାର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁମକୁ ସମର୍ପିଦେଲି । ତୁମେ ସାଫଲ୍ୟ ସହକାରେ କାମଟି ତୁଲାଇପାରିଲେ ତୁମକୁ ମୋ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଧାନ ସାମନ୍ତ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଭିନନ୍ଦନ ବି ପାଇବ । ”

“ଆପଣଙ୍କର ଦୟା ମହାରାଜ ! ” ଏହା କହି ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ସେତକବେଳେ ଉତ୍କଳଶୂରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବଗୁପ୍ତ

ମାତ୍ରେ ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟ ଡେଇଁପଡ଼ି ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ
ଯାଇ ଠିଆ ହୋଇ ହାତରେ ଚରବାସ୍ତା ତଥା
ପଛରେ ଲଞ୍ଜି ଗୁଲୁଇ ଘୋଷଣା କଲ : “ମୋ
ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ କେହି ଜଣେ ଚୋରାଇ ନେଇଛି । ଯିଏ
ସେ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ମୋତେ ଆଣି ସମର୍ପିଦେବ, ସେ
ଏ ରାଜ୍ୟର ଅଧା ପାଇବ, ପୁଣି ରାଜକନ୍ୟାକୁ
ବି ବାହା କରବ ।”

ମର୍ଚ୍ଚଟର ଏ ଘୋଷଣା ଶୁଣି ସଭାସଦ୍ବର
ମୁହଁ ଚୁଆଁଚୁଆଁ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରବଳ ଭାବରେ
ହସିଲା, ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବଗୁପ୍ତ । ହସ ବନ୍ଦ ହେବାରୁ
କହିଲା, “ମର୍ଚ୍ଚଟକୁ ଏତିକି ଜଣା ନାହିଁ ଯେ ଆମ
ରାଜାଙ୍କର କନ୍ୟା ନାହିଁ କି ପୁଅ ନାହିଁ !”

ପଚାରିଲା, “ମହାରାଜ ମୋ ଅବସ୍ଥା କ’ଣ ?
ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଛି ନା ତଡ଼ା ଖାଇଛି ?” କିନ୍ତୁ ରାଜା
ଜିତକେତୁ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟ
ଚିତ୍କାର କରି କହିଲା; “ଆରେ ମୁଡ଼ ଭୂତମନ୍ତ୍ରୀ !
ତୋ ମୁଣ୍ଡଟି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅତୁଟ ରହିଛି, ସେଥି-
ପାଇଁ ଭାଗ୍ୟକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇଥା । ମନ୍ତ୍ରୀପଦ
ଯେ ହରାଇଛି, ସେଥିରେ ବା ସନ୍ଦେହର ଅବ-
କାଶ କ’ଣ ?”

ଏହା ପରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ତଥା ତାଙ୍କ ପଛେ
ପଛେ ଜୀବଗୁପ୍ତ ବାହାରିଗଲେ । ଅମାତ୍ୟମାନେ
ବି ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କଲେ । ସମସ୍ତେ
ଦରବାର ବାହାରେ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଠୁଳ ହେବା

ଏଥର ସମସ୍ତେ ହସିଉଠିଲେ । ପରସ୍ପରରେ
ସେଠାରେ ରାଜା ଜିତକେତୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।
ହୁକ୍ମଦୃଷ୍ଟିରେ ରାଜାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ମାୟା-
ମର୍ଚ୍ଚଟ ପଚାରିଲା, “ଆପଣ କି ଧରଣର ରାଜା ?
ସବୁ ରାଜାଙ୍କର ତ ପୁଅ ଝିଅ ଆ’ନ୍ତି !
ଆପଣଙ୍କର ନାହିଁ କାହିଁକି ?”

“ମର୍ଚ୍ଚଟ-ମନ୍ତ୍ରୀ ! ସେକଥା ପରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ
କୁହ, ସେ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ କ’ଣ ନିହାତି ଜରୁରୀ ଦର-
କାର ? ତା’ ଭିତରେ କ’ଣ ଏପରି ଯାଦୁ ଅଛି
ଯାହା ବିନା ଶତ୍ରୁର ସାମନା କରିବା ନିରାପଦ
ନୁହେଁ ?” ରାଜା ଜିତକେତୁ ପଚାରିଲେ ।
“ମହାରାଜ ! ଆପଣ ସେ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡର କରମତି

ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ଯାହା ହାତରେ ସେ ଦଣ୍ଡି ଖେଳିଗଲା । ଟିକିଏ ଦୂରରେ ସେ ଯାଯାବର ରହିଥିବ, ତାହାପାଇଁ ଅସାଧ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ ବୋଲି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ଖାଲି ଆପଣଙ୍କ ସିଂହାସନ କାହିଁକି, ସେ ମନ୍ଦଦଣ୍ଡ ପାଖରେ ରହିଥିଲେ ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ନିରାପଦ ।” ମର୍ଦ୍ଦିନ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ରାଜା ଜିତକେତୁ ତତ୍ତ୍ଵଶାସ୍ତ୍ର ହାତ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ଘୋଷଣା କଲୁ ଭିତ୍ତିରେ କହିଲେ, “ଶୁଣି ମୋର ସଭାଜନେ, ମୋର କନ୍ୟା ନାହିଁ ତ କ’ଣ ହେଲା ? ମୁଁ ଗୋଟାଏ କନ୍ୟା ପୋଷଣ କରି ତା’ପରେ ମନ୍ଦଦଣ୍ଡ-ଉଦ୍ଧାରକାଣ୍ଡ ସହ ତା’ର ବିବାହ ଦେବି ।”

ରାଜାଙ୍କ ଘୋଷଣା ଶୁଣି ସେଠାରେ ଶୁଣିଲା

ପୋଷା ଶୁଣୁକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଥୋକେ ଲୋକ ଜମା ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବୈରାଗୀ ବେଶରେ ଦୁଇଜଣ ଯୁବକ ଥିଲେ । ରାଜାଙ୍କ ଘୋଷଣା ଶୁଣି ସେମାନେ ଖୁବ୍ ଖୁସୀ ହେଲେ ବୋଲି ମନେ ହେଲା । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ଥକ ଭିତରେ ହାତ ପୂରାଇବାରୁ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ତାକୁ ସତର୍କ କରିଦେଇ କହିଲା, “ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ? ପ୍ରଥମେ ଆମ ଗୁରୁଙ୍କ ମତ କ’ଣ ବୁଝାଯାଉ ।”

ଦୁଇ ବୈରାଗୀ ଯୁବକ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ । ଉପସ୍ଥିତ ଅମାତ୍ୟମାନେ ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲେ କି ମନ୍ଦଦଣ୍ଡ ଉଦ୍ଧାରକାଣ୍ଡକୁ ଯେଉଁ ପୁରସ୍କାର ମିଳିବ

ସେ ବସ୍ତୁ ସାରା ରାଜ୍ୟରେ ଘୋଷଣା କରି-
ଦିଆଯାଉ ।

ଏହାପରେ ସମସ୍ତେ ଚାଲିଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ
ହେଉଛନ୍ତି, ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଘର ଆସି
ପ୍ରାଚୀର ଟପି ସମସ୍ତଙ୍କ ମଝିରେ ମାଟିରେ ଲାଗି-
ଗଲା । କେତେଜଣ ସେ ଘର ଉଠାଇବାକୁ
ଯିବାର ଦେଖି ମାୟାମର୍କଟ ସେମାନଙ୍କୁ ନିରସ୍ତ
କଲ ଓ ନିଜେ ଯାଇ ଘରଟିକୁ ଧରି ଭଲ
ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କଲ । ତା’ପରେ ତାକୁ ଦୁଇ-
ଶକ୍ତି କରି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ଗର୍ବିତ ସ୍ଵରରେ
କହିଲା, “ଏ ଘରର ଦଶା ଯାହା ହେଲା,
ଶତ୍ରୁପକ୍ଷର ଦଶା ବି ସେଇଆ ହେବ ।”

ତା’ପରେ ସେ ପୁଣି ପାଗଳ ପରି ନାଚ କୁଦି
ପଶୁରିଲା, “ଆରେ, କାହିଁ ଗଲା ମୋର ମନ୍ଦ-
ଦଣ୍ଡ ?”

ସେ ଏତକ କହିସାରିବା ବେଳକୁ ଖଣ୍ଡିଏ
ଓଝନଆ ପଥର କାହୁଁ ଆସି ପାଚେରୀ ଉପରେ
ପଡ଼ି ତା’ପରେ ତଳକୁ ଛୁଟିକିଆସି ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡ
ହୋଇଗଲା ।

ରାଜା ଜତକେତୁ ଏଥର ଚମକିଉଠିଲେ ।
ଭୟରେ ଥର ଥର ସେ କହିଲେ, “ଏଡ଼େ ବଡ଼
ପଥର ଯିଏ ଟେକି ଫୋପାଡ଼ି ପାରୁଛି, ସିଏ
କଦାପି ସାଧାରଣ ମଣିଷ ନୁହେଁ । ରକ୍ଷସ ହେଲେ
ହୋଇଥିବ । ମର୍କଟ-ମନ୍ତ୍ରୀ ! ଆମ ଭଲ ମଣିଷ
ରକ୍ଷସ ସହ ଲଢ଼ିବ କିପରି ?”

ପଥର ପଡ଼ି ଭାଙ୍ଗିବା ମାତ୍ରେ ଉପସ୍ଥିତ ଲୋକେ
ସେଠାରୁ ପଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମାୟାମର୍କଟ
ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲା, “ଆପଣ ଭୟ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀ କୂଳରେ ବହୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ରକ୍ଷସଙ୍କୁ
ମୋ ଗୁରୁ ମିଥ୍ୟାମିଶ୍ର ବନ୍ଦୀ କରି ନିଜ କାମରେ
ଖଟାଉଛନ୍ତି ।”

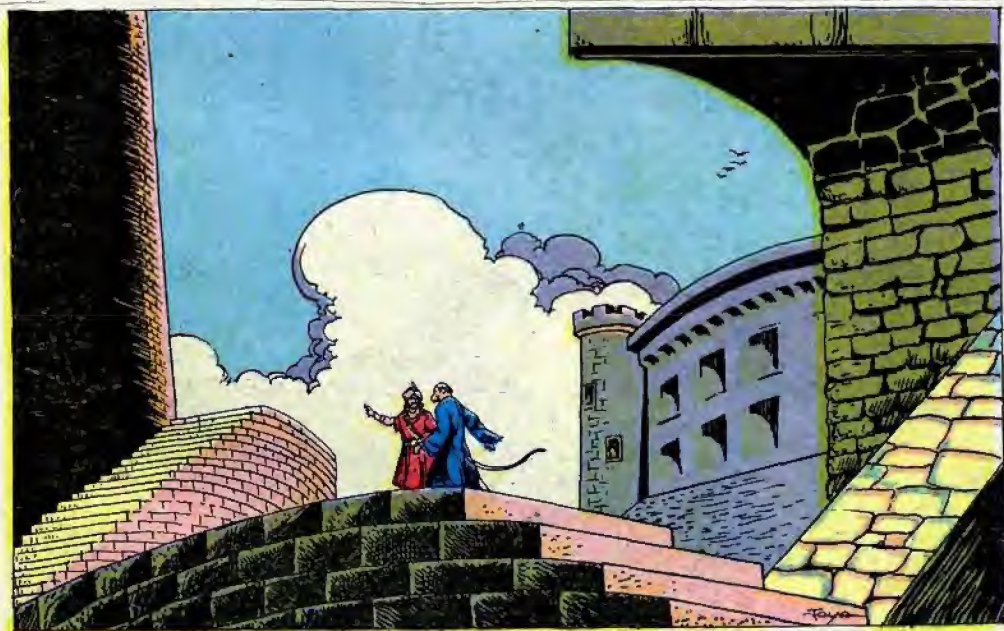
ରାଜାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଭୟର ଭାବ ଦୂର ହେଲା
ନାହିଁ । ସେ କହିଲେ, “ଅମାତ୍ୟବର ! ତୁମେ
ସେ ରକ୍ଷସମାନଙ୍କୁ ଆଣି ବର୍ତ୍ତମାନ ଆକ୍ରମଣ-
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ଲଗାଇପାରିବ କି ?”

ମାୟାମର୍କଟ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲା, “ମହାରାଜା !

ଆପଣ ମୋ ଗୁରୁଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବାସ୍ତବରେ କିଛି ଜାଣିଥିଲେ ଏପରି ପିଲାଳିଆ କଥା କୁହନ୍ତେ ନାହିଁ । ସେ ତାଦ୍ରିକ-ସାବଭୌମ । ସେ ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକ ଉପରେ ନିଜର ପ୍ରତିପତ୍ତି ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିସାରି ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ ଉପରେ ପ୍ରତିପତ୍ତି ବିସ୍ତାର କରିବା ମତଲବ୍ରେ ଅଛନ୍ତି । ସେ ପୁଣି ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଗ୍ରେଟିଆ ମୋଟିଆ ରାଜାଙ୍କ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ଆସିବେ ! ସେ ଅବଶ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଟିକିଏ ଅଞ୍ଜୁଆରେ ପଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି । କାରଣ ଭଲ୍ଲକପାଦ ନାମକ ସମାନ୍ୟ ମଣିଷଟାଏ ତାଙ୍କର ଶତ୍ରୁତା କରୁଛି । ତାହାର ଶିଷ୍ୟ ଭଲ୍ଲକତାଦ୍ରିକ ଆଜି ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଚଢ଼ଉ କରୁଛି ।”

ମାୟାମର୍କଟ ମୁହଁରୁ ଏହା ଶୁଣି ରାଜା ଜିତକେତୁ ଚନ୍ଦ୍ରାରେ ପଡ଼ିଲେ । ମାୟାମର୍କଟ ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନା ତା’ ଗୁରୁର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ମତଲବ୍ରେ ଅଛି ? ତାଙ୍କ ମନରେ ଦେଖା ଦେଲା ଏହି ସନ୍ଦେହ । ଦୁର୍ଗରସାର ଦାୟିତ୍ୱ ମାୟାମର୍କଟ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା କେତେଦୂର ସମୀଚନ ହୋଇଛି ତାହା ସେ ଠଉରାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ସେ ମର୍କଟକୁ କହିଲେ, “ଅମାତ୍ୟବର ! ପ୍ରଥମେ ଦୁର୍ଗର ପ୍ରାଚୀର ଉପରୁ ଚାରିବିଗଳ ଦୃଷ୍ଟିନିକ୍ଷେପ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତାହାହେଲେ

ଶହୁ କେତେ ଦୂରରେ, ସେ କଥା ବୁଝିହେବ । ସେହି ଅନୁସାରେ ଆମ ସୈନ୍ୟଦଳକୁ ସଙ୍କେତ ଦେଇହେବ ।”

ରାଜା ନିକଟସ୍ଥ ପ୍ରାଚୀର-ତୋରଣ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

“ହାୟ, ମୋ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ଗଲ କୁଆଡ଼େ ?” ଏଇଆ କହି ମର୍କଟ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ତୋରଣ ଉପରୁ ରାଜା ଜିତକେତୁ ଓ ମାୟାମର୍କଟ ସମ୍ମୁଖବର୍ତ୍ତୀ ମୈଦାନ ଭିତରକୁ ଅନାଇଲେ । ସେମାନେ ଅଳ୍ପଦୂରରେ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ରବିବର୍ମା, ମହିଷ ଉପରେ ଭଲ୍ଲୁକ-ତାନ୍ତ୍ରିକ, ହାତୀ ଉପରେ ଘାତକଭଲ୍ଲୁକ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଗୁପ୍ତସୂତ୍ର ଓ କେତେଜଣ ସୈନ୍ୟ ଠିଆ ହୋଇଥିବାର ଦେଖିଲେ ।

ଆପାଦମସ୍ତକ ଥରିଉଠି ରାଜା ଜିତକେତୁ କହିଲେ, “ମର୍କଟ-ମନ୍ତ୍ରୀ ! ମୋତେ ସତରେ ଡର ଲାଗୁଛି । ଅନ୍ୟମାନେ ମଣିଷ । ସେମାନଙ୍କ ସହ ଲଢ଼ିବାକୁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । କିନ୍ତୁ ଆମେ

କୌଣସି କାଳେ ଗୁପ୍ତସୂତ୍ର ସହ ଯୁଦ୍ଧିନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ’ଣ ?”

“ଯାହା ମଣିଷର ସାଧାରଣ ଶକ୍ତିର ଦ୍ଵାରା ଅଘାତ ତାହା ମନ୍ତ୍ରଶକ୍ତି ଦ୍ଵାରା ସମ୍ଭବ । ହାୟ, କୁଆଡ଼େ ଗଲ ମୋର ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ?” ଏହା କହି ମାୟାମର୍କଟ ଗୋଟାଏ ରଡ଼ି ଛୁଡ଼ିଲା ।

ସେ ରଡ଼ି ବଶୁଆ ଟୋକା କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ହାତୀ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ି ତା’ ଆଡ଼କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲା, “ଆରେ ମର୍କଟ, ତୋ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ବର୍ତ୍ତମାନ ଖର ରୂପେ ତୋତେ ଭେଟିବାକୁ ଯାଉଛି ।” ଏହା କହି ସେ ଖର ନିକ୍ଷେପ କଲା ।

ଖର ଆସି ମର୍କଟ ଦେହରେ ଲାଗିଲା । ସେ ପଡ଼ିଲେ କିନ୍ତୁ ଉଠିପଡ଼ି ଦୁଇ ହାତରେ ଖର ବାହାର କରି ଉଠି କଣ୍ଠରେ କହିଲା, “ତୁମର ଏ ସାମାନ୍ୟ ଖର ଭ୍ରାନ୍ତିମତ୍ତର କ’ଣ ଅନିଷ୍ଟ କରି ପାରେ ?”

ଏହା କହି ସେ ରବିବର୍ମା ଆଡ଼କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଖରଟି ଫୋପାଡ଼ିଦେଲା । (ସମଶେଷ)

ବିଚାର-ବ୍ୟବହାର

ରାଜା ବିହମାର୍କ ପୁନବାର ବୃକ୍ଷଟି ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ । ବର୍ଷା, ଘନ ଘନ ବଜ୍ରପାତ ତଥା ବଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଦିଶିଯାଉଥିବା ଅଶ୍ୱସ୍ଥମାନଙ୍କର ଉତ୍ସାହ ମୁହଁ ଏବଂ ଅଛନ୍ଦାସ୍ୟ ପ୍ରତି ଭୂଷେପ ନ କରି ରାଜା ବୃକ୍ଷା-ବେଦନା କଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଶବ୍ଦଟିକୁ ଉତ୍ତାର ଆଣି ଶୁଣାନପଥ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦସ୍ଥିତ ବେତାଳ କହିଲା, “ରାଜା ! ତୁମ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଫଗତି ରହୁ ନାହିଁ । ଦିନଯାକ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହି ରାତ୍ରେ କାହିଁ ବିଶ୍ରାମ ନେବା କଥା, ତାହା ନ କରି ତୁମେ ଆସି ଶୁଣାନରେ ବୁଲୁଛ । ଚନ୍ଦ୍ର-ଗିରିର ରାଜା ଶଶାଙ୍କପିଂହଙ୍କ ଆଚରଣରେ ଫଗତି ନ ଥିଲା । ଜଣେ ସାମାନ୍ୟ ବଣୁଆ କାଠୁଣିଆ ତାଙ୍କୁ ଅପମାନ କଲା, ସିଏ ତାକୁ ସହିବଲେ । ଅଥଚ ଯେଉଁ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ସେ ସମ୍ମାନ ଦେଉଥିଲେ, ସେ ଟିକିଏ ଅପମାନ ସୂଚକ କଥା

ବେତାଳ କଥା

କହିବା ମାତ୍ରେ ରାଜା ହୁଇ ହେଲେ । କହୁଛି ତାଙ୍କ କଥା । ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମଭର ଲଭବ ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଗୁଲୁଲୁ : ରାଜା ଶଶାଙ୍କ ସିଂହଙ୍କ ଦରବାରରେ କେତେଜଣ ପଣ୍ଡିତ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଧନଞ୍ଜୟ ଶର୍ମାଙ୍କ ପ୍ରତି ରାଜା ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଉଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଶର୍ମାଙ୍କ ମନରେ ବି ବେଶ୍ ଗର୍ବ ଥିଲା ।

ଥରେ ଥରେ ରାଜା ଛଦ୍ମବେଶରେ ରାଜ୍ୟ ବୁଲି ବାହାରୁଥିଲେ । ସେପରି ଭାବରେ ବୁଝୁଗୁଲି କଲୁବେଳେ ଥରେଥରେ ସେ ରାତିରେ ମଧ୍ୟ ବାହାରେ ରହୁଥାଉଥିଲେ ।

ଥରେ ରାତି କାଳରେ ରାଜା ରାଜଧାନୀଠାରୁ

ବହୁ ଦୂରରେ ଥାଇ ଦୁର୍ଜନମାନଙ୍କ କବଳରେ ପଡ଼ିଲେ । ଜଣେ ବଣୁଆ କାଠୁରିଆ ତାଙ୍କୁ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କଲା ।

ପରଦିନ ରାଜା କାଠୁରିଆକୁ ଦରବାରକୁ ଡକାଇପଠାଇଲେ । କାଠୁରିଆ ବା କିପରି ଜାଣିଥାନ୍ତା ଯେ ସେ ଯାହାକୁ ରକ୍ଷା କଲା ସେ ସ୍ୱୟଂ ରାଜା । ଦରବାରରୁ ଡାକରା ପାଇ ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଦରବାର ଭିତରକୁ ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ ସେ ତାଟକା ହୋଇ ଅନାଇରହିଲା ।

“କହୋ ! ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁନାହିଁ ? ଗତ କାଲି ରାତିରେ ମୋତେ ତୁମେ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କରି ନ ଥିଲ ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

“ଆରେ, ଆରେ, ତୁମେ ରାଜା ! ହଇହୋ, ତୁମେ ନିଜକୁ ନିଜେ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ, ଆଉ ସିଂହାସନରେ ବସି ଆମକୁ ଶାସନ କରୁଛ କ’ଣ !” କାଠୁରିଆ କହିଦେଲା ।

ଦରବାରର ଅମାତ୍ୟମାନେ ନିସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲେ । ସେମାନେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ କାଠୁରିଆ ବାସୁଡ଼ାର ପ୍ରାଣ ଗଲା ।

କିନ୍ତୁ ରାଜା ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଆରେ ଭାଇ ତୁମେ ଠିକ୍ କହୁଛ । ପରିସ୍ଥିତିରେ ବଳ-ବାନ୍ ଲୋକ ବି କାରୁ ହୋଇଯାଏ । ମୋର ଯେଉଁଆ ହୋଇଗଲା । ତେବେ ମୁଁ ବିପଦରେ ଡ଼କିଲ ବୋଲି ତ ତୁମେ ମୋତେ ରକ୍ଷା କରି-ବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲ ! ରାଜାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇବାର ଗୌରବ କେତେଜଣଙ୍କୁ ମିଳେ ?”

ଏହା କହି ରାଜା କାଠୁରିଆକୁ ହଜାରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଦେଲେ । କାଠୁରିଆ ଗୋଟାଏ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ବି ଜୀବନରେ ଦେଖି ନ ଥିଲା । ସେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇଗଲା । ତେବେ କହିଲା, “ଶୁଣ ରାଜା ! ଭବିଷ୍ୟତରେ ସାବଧାନରେ ବୁଲୁବୁଲି କରିବ ସବୁବେଳେ ତ ମୁଁ ଆଉ ତୁମ ପାଖରେ ନ ଥିବି !”

କାଠୁରିଆର ଉପଦେଶ ଶୁଣି ରାଜା ପୁଣି ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଠିକ୍ କହିଲା । ମୋର ଅଧିକ ସତର୍କ ହେବା ଉଚିତ ।”

ଧନଞ୍ଜୟ ଶର୍ମା ସବୁ ଦେଖି ଓ ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ସାମାନ୍ୟ ବଣୁଆ ମୂର୍ଖଟାଏ ରାଜାଙ୍କୁ ଏପରି କଥା କହିଗଲା, ଓ ରାଜା ସେଥିରେ ଚିରକ୍ର ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଖୁସୀ ହେଲେ । ରାଜାଙ୍କର ବୋଧହୁଏ ମାନସମ୍ମାନ ବୋଧ

ବେଶୀ ଗାନ୍ଧୀ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ପରି ଜ୍ଞାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧ ଦେଖାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ବା କାହିଁ ?

କେତେଦିନ ଗଲା । ଦିନେ ଦରବାରରେ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହେଲାବେଳେ ରାଜା ଗୋଟାଏ ପ୍ରଶ୍ନ କରନ୍ତେ ତା’ର ସିଧା ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ଶର୍ମା କହିଲେ, “ମହାରାଜା ! ଏଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ ମୂର୍ଖଠାରୁହଁ ଆଶା କରାଯାଏ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଭାବଚକ୍ର କଥାବାତ୍ତା କରିବେ । ସବୁବେଳେ ମୁଁ ନ ଥିବି ଯେ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଗୁଣାଗୁଣ ବଢ଼େ ନ କରି ଉତ୍ତର ଦେଉଥିବି !”

ରାଜାଙ୍କ ମୁଖ ଶୁଷ୍କ ଗନ୍ଧୀର ଦେଖାଗଲା । ସେ ସିଂହାସନରୁ ଉଠି ଚାଲିଗଲେ । ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ଭିତରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆସି ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଦରବାରରୁ ବାହାର କରିଦେଲେ । ସେ ଆଉ ଜୀବନରେ

ରାଜଧାନୀ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ କହିଦିଆଗଲା ।

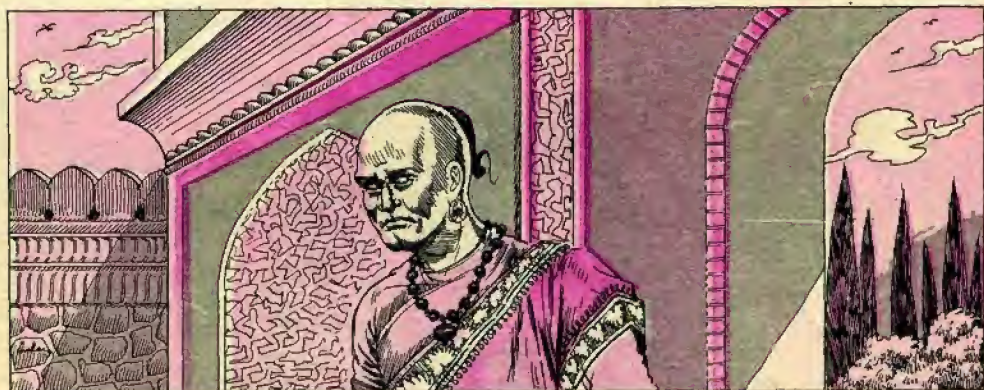
ବେତାଳ ଟିକିଏ ରହିଯାଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ରାଜା ! ଶଶାଙ୍କସିଂହର ଆଚରଣରେ ଏଭଳି ବ୍ୟତିକ୍ରମର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ’ଣ ? ବଣୁଆ କାଠୁରିଆ ପ୍ରତି ସେ ପ୍ରୀତିସ୍ନେହ ଦେଖାଇଲେ ଅଥଚ ଏକା ଧରଣର କଥା ଶୁଣି ଜଣେ ଗୁଣୀ ପଣ୍ଡିତକୁ ନିକାଲିଦେଲେ କିପରି ? ଏହା ତାଙ୍କ ବିଚାର ଭ୍ରମ ଛଡ଼ା ଆଉ କ’ଣ ? ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ । ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତି ଆଉ ସହ ମାରବ ରହିବ, ତେବେ ତୁମ ଶିର ହେବ ସ୍ବଚ୍ଛନ୍ଦ ।”

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ରାଜା ବିକ୍ରମାର୍ଜ କହିଲେ, “ପ୍ରଥମ କଥା ହେଲା, କାଠୁରିଆ ପ୍ରତି ରାଜାଙ୍କର କୃତଜ୍ଞତାର ହେତୁ ଥିଲା । ଅପର ପକ୍ଷରେ ଶର୍ମା ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞ ରହିବା କଥା । ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତି ଉଭୟଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ଏକା ହେଲେ ବି ରାଜାଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରତିଯୁକ୍ତି ଅଲଗା ଅଲଗା ହେବା ସ୍ବାଭାବିକ । ଦ୍ବିତୀୟରେ

କାଠୁରିଆ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଇଥିଲା । ଯିଏ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଏ, ସିଏ ପିତା ସମାନ । ତା’ର ଆକଟ କରି କହିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି ।

ଏସବୁ କାରଣ ବ୍ୟତୀତ, ଆମେ ଭୁଲିଗଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ ଯେ କାଠୁରିଆ ଯାହା କହିଲା, ତାହା ସରଳ ଭାବରେ କହିଲା । ନିଜର ଜୀବନ ଯାପନ ଅନୁରୂପ ତା’ର କଥାବାର୍ତ୍ତା । ତେଣୁ ତା’ ପାଟିରେ ଯାହା ସ୍ବାଭାବିକ, ଦରବାରର ଆଦର କାଇଦା ଓ ପରମ୍ପରା ଜାଣିଥିବା ଶର୍ମାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ତାହା ଔଚିତ୍ତ୍ବ । ପୁଣି, କାଠୁରିଆର ଧନକ ପଛରେ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତି ସଦିକ୍ତା ଥିଲା, ଶର୍ମାଙ୍କ ଧନକ ପଛରେ ଥିଲା ଆତ୍ମବିଶ୍ବାସ । ରାଜା ସହ ଶର୍ମାଙ୍କୁ ସହ୍ୟ କରିଥାନ୍ତେ, ଦରବାରରେ ତାଙ୍କୁ ଆଉ କେହି ସମ୍ମାନ କରି କଥା କୁହନ୍ତେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଶଶାଙ୍କସିଂହଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ କୌଣସି ଅସଙ୍ଗତ ନ ଥିଲା ।”

ରାଜାଙ୍କ ମୌନଭଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦ ସହ ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଧରୁ ଖସି ପୁନର୍ବାର ବୃଷ ଡାଳରେ ଝୁଲିପଡ଼ିଲା । (କଳ୍ପିତ)

ଅଭୂତ ଗାୟକ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳର କଥା । ସେତେବେଳେ ସିନ୍ଧୁଦେଶ ଉପରେ ରାଜୁତି କରୁଥିଲେ ଜୟସିଂହ । ଦିନେ ତାଙ୍କ ଦରବାରକୁ ଆସିଲେ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ । “ମହାରାଜ ! ମୋତେ ଆପଣଙ୍କ ଦରବାରରେ ଜଣେ ଗାୟକ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କରନ୍ତୁ ।”

“ଭଦ୍ର ! ଆମ ଦରବାରରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବେଶ୍ କେତେଜଣ ଗାୟକ ଅଛନ୍ତି । ଆଉ ଅଧିକ ଦରବାସୀ ଗାୟକ ଦରକାର ନାହିଁ ।” ରାଜା ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଆଗନ୍ତୁକ ଚାଲିଗଲେ । ପରଦିନ ସେ ପୁଣି ଆସି ପହଞ୍ଚି ସେହି ଏକା ଅନୁରୋଧ କଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କୁ ପରା କହିଲି, ମୋ ଦରବାରରେ ଅନେକ ଗାୟକ ଅଛନ୍ତି ! ଆଉ ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ । ଆପଣ ଯାନ୍ତୁ ।” ରାଜା କହିଲେ ।

ଗାୟକ ଚାଲିଗଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ପ୍ରତିଦିନ ଦରବାରକୁ ଆସି ଗନ୍ଧାର ଭାବରେ ସେହି ଏକା ଅନୁରୋଧ କରନ୍ତି । ରାଜା ସେ ଅନୁରୋଧ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଦିଅନ୍ତି ।

ଦିନେ ରାଜା ଭାବିଲେ, “ଲୋକଟିର ଯୈର୍ଯ୍ୟ ତ କମ୍ ନୁହେଁ ! ମୁଁ ମନା କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ପ୍ରତିଦିନ ଅବଚଳିତ ଭାବରେ ଆସି ସେହି ଗୋଟିଏ ନିବେଦନ କରୁଛି । ହୁଏତ ଏହା ଭିତରେ କିଛି ରହସ୍ୟ ରହିଛି । ମୁଁ ସବୁଦିନେ ତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଅସୁଯୋଗ ।”

ପରଦିନ ସେ ଲୋକ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ରାଜା କହିଲେ, “ଆପଣ ମୋ ଦରବାରର ଓପ୍ରାଦ୍-ମାନଙ୍କୁ ଗୀତ ବୋଲି ଶୁଣାନ୍ତୁ । ସେମାନେ ଯଦି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ, ତେବେ ଆପଣଙ୍କୁ ଦର-ବାସୀ ଗାୟକ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବ ।”

“ମହାରାଜ, ମୋର ଗୋଟିଏ ସର୍ତ୍ତ ଅଛି । ମୁଁ କାହାର ବରଦ୍ଦେଶରେ ଗୀତ ବୋଲିପାରିବି ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ମୋ ନିଜ ଭିତରୁ ପ୍ରେରଣା ପାଇବି, ସେତକବେଳେ ବୋଲିବି । ଆପଣ ଯଦି ମୋର ଏ ସର୍ତ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ତେବେ ମୁଁ ଦରବାସାଗାୟକ ପଦ ଗ୍ରହଣ କରିବି ।” ଉଦ୍ରଲେକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିନମ୍ର ଭାବରେ କହିଲେ ।

“ହଇହୋ ବାବୁ, ତୁମେ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ କରିବାରୁ ତୁମକୁ ଏ ସୁଯୋଗ ଦିଆଗଲା । ତୁମେ ପୁଣି ଏପରି ଅଭୁତ ସର୍ତ୍ତ ବାଞ୍ଛୁଛ କିପରି ? ନା, ଚଳିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ଯାଇ-ପାର ।” ରାଜା କହିଲେ ।

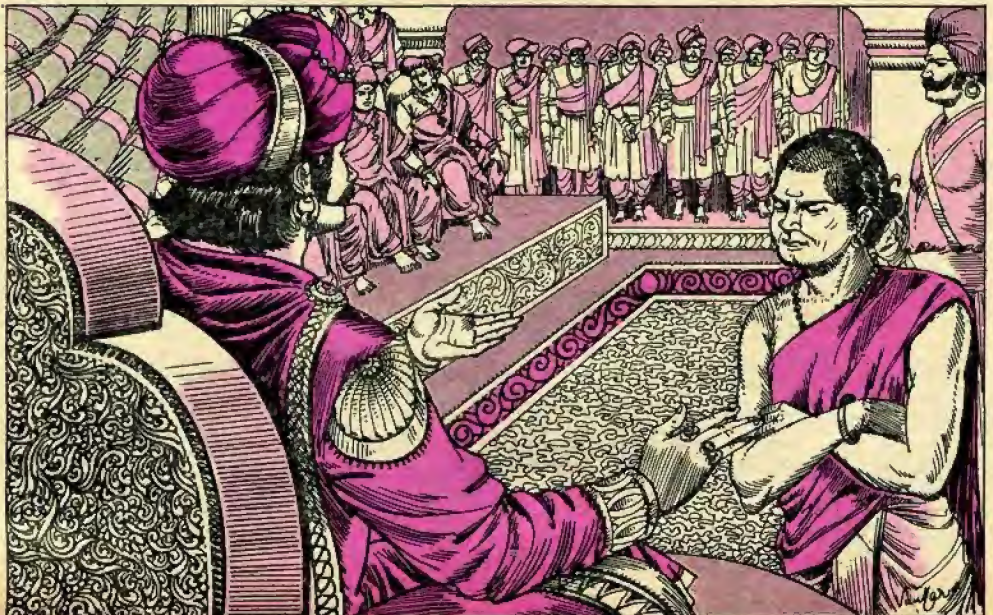
ଉଦ୍ରଲେକ ଚାଲିଗଲେ । ତାଙ୍କ ପଛରେ ସମସ୍ତେ ହସିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ପୁଣି ପରଦିନ

ଆସି ସେହି ଏକା ନିବେଦନ କଲେ । ରାଜା ବି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେ । ପୁଣି କିଛିଦିନ ବିତଗଲା । ଦିନେ ରାଜା ସ୍ୱପ୍ନ ଭାବିଲେ, “ଉଦ୍ରଲେକଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ରହସ୍ୟମୟ । ଦେଖାଯାଉ ତାଙ୍କ ମନରେ କ’ଣ ରହିଛି ।”

ପରଦିନ ଉଦ୍ରଲେକ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ରାଜା କହିଲେ, “ଆସନ୍ତୁ । ଆଜିଠାରୁ ଆପଣ ମୋର ଦରବାସାଗାୟକ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ ।”

ଏହା କହି ରାଜା ତାଙ୍କ ଦରମା ଏବଂ ରହିବା ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ପର୍କରେ ଯଥାବଧି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦେଲେ ।

ସଭାସଦ୍ବର୍ଗ ରାଜାଙ୍କର ଏଭଳି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଉଦ୍ରଲେକ କିଛି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ବା ଆନନ୍ଦିତ ହେବାର ଜଣାପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଅନ୍ୟମାନେ ଧରିନେଲେ ତାଙ୍କ ଭିତରେ

କୌଣସି ଅସାଧାରଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅଛି ଏବଂ ଏକ-
ମାତ୍ର ରାଜା ତାହା ଜାଣନ୍ତି ।

କିଛିଦିନ ଉତ୍ତରୁ ରାଜାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ
ହେଲା । ସେ ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରାସାଦରେ ଆନନ୍ଦର
କୋଳାହଳ ଲାଗିଗଲା । ପୁଅର ଏକୋଇଶା
ଦିନ ଦରବାରର ସବୁ ବଣିଷ୍ଠ ଗାୟକ ସଙ୍ଗୀତ
ପରିବେଷଣ କଲେ । ନବନିଯୁକ୍ତ ଗାୟକ ସେହି
ଦିନ ନିଜ ଗୁଣର ପରିଚୟ ଦେବେ ବୋଲି
ସମସ୍ତେ ଧରିନେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ରୂପସ୍ପର୍ଶ
ବସିରହଲେ ।

ଗାୟକଙ୍କର ଏଭଳି ଆଚରଣରେ ରାଜା
ବରକ୍ତ ହେଲେ । ରାଜାଙ୍କ ମନୋଭାବ ବୁଝିପାରି
ଦୁଇ ଚାରି ଜଣ ଅମାତ୍ୟ ଉଦ୍‌ଲୋକକୁ କହିଲେ,
“ଆପଣ ଥରେବ କେବେ ଗାଇବେ ନାହିଁ ?”

“ଗାଇବି ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ

ଆସିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଗାଇବି ।” ଉଦ୍‌ଲୋକ ଗନ୍ଧାରୀ
ଭାବରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଥରେ ଥରେ ରାଜାଙ୍କ ମନକୁ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି
ସନ୍ଦେହ ଆସୁଥାଏ : ଲୋକଟା ଠକ ନୁହେଁତ ?
ସେ ତାଙ୍କ ଉଦାରତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଦିନ
କାଟୁନାହିଁ ତ ! କିଏ କହିବ, ହୁଏତ ସଂ-
ଜୀବର ସ ଅକ୍ଷର ବି ସେ ଜାଣେ ନାହିଁ !

ତେବେ ସେ ନିଜ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକାଶ କରି ଉଦ୍‌
ଲୋକକୁ ତାଙ୍କ ପଦରୁ ହଟାଇ ବି ଦେଇପାରୁ ନ
ଥା’ନ୍ତି । “ଲୋକଟି ତ ସତ୍ତ୍ୱ ରଖିଥିଲା — ତା’ର
ପ୍ରେରଣା ହେଲେ ଯାଇ ସେ ଗୀତ ବୋଲିବ ।
ତାକୁ ତା’ ପଦରୁ ବାହାର କରିଦେବା ଅର୍ଥ
ନିଜ କଥା ଖିଲାପ କରିବା !” ସେ ଭାବୁଥାନ୍ତି ।
ରାଜପୁତ୍ର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେ
ହଠାତ୍ ବେମାର ପଡ଼ିଲେ । ସେ ବେମାର କ’ଣ

ତାହା କେହି ନରୂପଣ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।
 ଯେତେ ପ୍ରକାର ଚିକିତ୍ସା କଲେ ମଧ୍ୟ ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କ
 ଅବସ୍ଥା କ୍ଷମେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଶରୀର ଆଡ଼କୁ
 ଗତିକଲ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଆଶା
 ଛାଡ଼ିଦେଲେ ।

ପ୍ରାସାଦରେ ଶୋକର ଛାୟା ଘୋଟି ଯାଇ-
 ଥାଏ । ରାଜପୁତ୍ର ସେ କୌଣସି ସମୟରେ ମୃତ୍ୟୁ
 ମୁଖରେ ପଡ଼ି ପାରନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଏ ବିଷୟରେ
 ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ଶଯ୍ୟାକୁ ଘେରିରହି
 ଥା'ନ୍ତି । ସେତକବେଳେ ସେ ଗାୟକ ଆସି ଅଳ୍ପ
 ଦୂରରେ ବସି ଗୀତ ବୋଲିବାର ଉପହାସ
 କଲେ । ଅନେକେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ତାଙ୍କୁ ସୂଚକ
 ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇଲେ । ଏଇଟା କ'ଣ ଗୀତ
 ବୋଲିବା ସମୟ ? ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଥାଏ ଏହି
 ପ୍ରଶ୍ନ ।

କିନ୍ତୁ ଗାୟକଙ୍କ କଣ୍ଠରେ କି ଯାଦୁ ଥିଲା
 କେଜାଣି ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ ସବୁ ଭୁଲି

ମନୁମୁଗ୍ଧ ଭଳି ବସି ତାଙ୍କ ଗୀତ ଶୁଣିବାରେ
 ଲାଗିଲେ । ଗୁଡ଼ୁ ଗୁଡ଼ୁ ଘଣ୍ଟାଟିଏ ବଜିଗଲା ।

ରାଜା ଥରେ ରାଜକୁମାରଙ୍କ ଶଯ୍ୟାକୁ ଅନାଇ
 ତମକି ପଡ଼ିଲେ । ରାଜକୁମାର କାହିଁ ଗଲେ ?
 ସେ ଏଣେତେଣେ ଅନାଇ ଦେଖିଲେ, ରାଜ-
 କୁମାର କେତେବେଳେ ଶଯ୍ୟା ଛାଡ଼ି ଉଠିଯାଇ
 ସ୍ବାସ୍ଥକ ଭାବରେ ବସି ଗୀତ ଶୁଣୁଛନ୍ତି ।

ରାଜାଙ୍କର ବିସ୍ମୟ ଓ ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ
 ସରେ । ସେ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ କୋଳାଗ୍ରତ କଲେ
 ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ ଦେଖି
 ଆନନ୍ଦରେ କୋଳାହଳ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଟିକିଏ ପରେ ରାଜା ସେହି ଗାୟକଙ୍କୁ ବିଧାନ
 ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଦେବାକୁ ସ୍ଥିରକରି ତାଙ୍କୁ ଖୋଜିଲେ ।
 କିନ୍ତୁ କାହାନ୍ତି ସେ ଗାୟକ ? ସମସ୍ତେ ଅନ୍ୟ-
 ମନସ୍ଥ ଥିବାବେଳେ ସେ କେତେବେଳେ ଉଠି
 ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । କୁଆଡ଼େ ଗଲେ କେହି ମଧ୍ୟ
 ତାହା ଜାଣିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଭକାଭିଳାଷ

ଅନେକ ଦିନ ତଳେ ଅବନ୍ତୀ ଗୃହରେ
ବିନୋଦ ବୋଲି ଯୁବକ ଥାଏ । ତା' ମାମୁଁ
ଗୃହଧାନୀରେ ଜଣେ ପ୍ରଭାବୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ।
ତାଙ୍କ ପ୍ରଭାବରେ ବିନୋଦକୁ ଭଲ ଗୁଣଗୁଣିତ
ମିଳିଗଲା ।

ବିନୋଦର ଧାରଣା ହୋଇଗଲା ଯେ ସେ
ଶାସ୍ତ୍ର ନିଜ ଯୋଗ୍ୟତା ଯୋଗୁଁ ସେଭଳି ଗୁଣଗୁଣିତ
ଖଣ୍ଡିତ ପାଇପାରିଛି । ମନେ ମନେ ସେ ବେଶ୍
ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ । ନିଜକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ-
ଠାରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ଦେଖାଇ ହେବା
ନିମନ୍ତେ ସେହି ଅନୁସାରେ ବେଶ ପୋଷାକ
ପିନ୍ଧୁଥାଏ; ସେହି ଅନୁସାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁ-
ଥାଏ ।

ଗୁଣଗୁଣି ପାଇବା ପରେ ବିନୋଦ ବିବାହ
କଲା । ତା' ସ୍ତ୍ରୀର ନାମ ଚନ୍ଦା । ସେ ଜଣେ

ଧର୍ମାତ୍ମକ ଘରର ଝିଅ ହେଲେ କ'ଣ ହେବ,
ବିଳାସବ୍ୟସନ ପ୍ରଭ ତା'ର କୌଣସି ଆକର୍ଷଣ
ନ ଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ବିନୋଦର ମନୋରାଜ୍ୟ ଥାଏ ଭଲ ।
ସେ ସବୁଦିନେ ନିଜ ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଘରକୁ
ନିମନ୍ତଣ କରିଆଣି ବହୁତ ଶିଆପିଆ କରାଉ-
ଥାଏ । ଚନ୍ଦା ପାଇଁ ନୂଆ ନୂଆ ପୋଷାକ କଣି
ଆଣୁଥାଏ । ଚନ୍ଦା ସେସବୁ ପିନ୍ଧି ତା' ବହୁ-
ମାନଙ୍କ ଆଗରେ ବାହାରୁ, ଏହା ଥିଲା ତା'ର
ଇଚ୍ଛା ।

ଚନ୍ଦା ସ୍ୱଭାବରେ ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ନମ୍ର । ସେ
ଘରର ସବୁ କାମଦାମ ମନ ଦେଇ କରୁଥାଏ ।
କିନ୍ତୁ ବିନୋଦର ବଦ୍ଧର୍ତ୍ତ ଓ ବାହାଦୁରୀ ତାକୁ
ଭଲ ଲାଗୁ ନ ଥାଏ ।

ଏରେ ଅଧେ ସେ ବିନୋଦକୁ ଚେତାଇ-

ଦେଲା, “ତୁମର ଆୟ ତୁଳନାରେ ବ୍ୟୟ ବେଶୀ ହୋଇଯାଉଛି । ଟଙ୍କା ଆଣୁଛ କୁଆଡୁ?”

“ଅବଶ୍ୟ କରଜ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ନକଲେ ଚଳିବ କିପରି ? ନିଜ ସମ୍ମାନ ନିଜେ ଉପରକୁ ନ ଟେକିଲେ ମୋ ପାଇଁ କ’ଣ ଆଉ କିଏ ଟେକିଦେବ ?” ବିନୋଦ ଉତ୍ତର ଦେଉଥାଏ ।

ବର୍ଷେ ଦେଡ଼ ବର୍ଷ ପରେ ବିନୋଦର ମହା-ଜନମାନେ ତାକୁ ବାରମ୍ବାର ରୁଣପରିଶୋଧ ନିମନ୍ତେ ତାଗଦା ଦେଇ ହରକତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବିନୋଦ ଅଭୁଆରେ ପଡ଼ିଲା ।

ଦିନେ ବିନୋଦ ଘରେ ବସି ବସି ଭାବୁଥାଏ, “ନିଜ ସମ୍ମାନ ବଢ଼ାଇବା ସକାଶେ ରୁଣ କଲି;

କିନ୍ତୁ ରୁଣଦାତାମାନଙ୍କ ଜୁଲମ୍ ଯୋଗୁ ସମ୍ମାନ ଧୁଳିସାତ ହେବାକୁ ବସିଲଣି । ଏବେ ଉପାୟ କ’ଣ ? ମୋତେ ଏପରି ଚାକିରି କରିବାକୁ ହେବ, ଯେଉଁଥିରେ ଦରମା ଆଦୁର ଅଧିକ ହୋଇଥିବ ।”

ସେତିକିବେଳେ ତା’ ମାମୁଁ ତା’ ଘରକୁ ବୁଲି ଆସିଲେ । ବିନୋଦ ବେଳ ଉଣି କହିଲା, “ମାମୁଁ ! ଆପଣ ଇଚ୍ଛା କଲେ ମୋତେ ଆଦୁର ବଡ଼ ଚାକିରିରେ ରଖାଇଦେଇ ପାରିବେ । ଏ ଚାକିରିରେ ମୋତେ ସୁଖ ଲାଗୁନାହିଁ ।”

ମାମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ତଥା ଦୁଃଖିତ ହେଲେ । ସେ ବିନୋଦ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଚାକିରି ଠିକ୍ କରି ଦେଇଥିଲେ, ବିନୋଦ ତା’ର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୁଝି ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଜାଣିଲେ ।

ତେବେ ଉପରକୁ ସେ ନିଜ ମନୋଭାବ ପ୍ରକାଶ ନ କରି ପଚାରିଲେ, “କି ପ୍ରକାର ଚାକିରି ହେଲେ ତୋତେ ଭଲ ଲାଗିବ ?”

“ଧରନ୍ତୁ, ରାଜାଙ୍କ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ପଦ କିମ୍ବା ବିରୂପକ ପଦ ।” ବିନୋଦ କହିଲା ।

ମାମୁଁ ଟିକିଏ ଭାବିବନ୍ତୁ କହିଲେ, “ଭଲ କଥା । ମୋ ସାଥିରେ ସହରକୁ ଚାଲ । କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ମୋର ବିଶେଷ ବନ୍ଧୁ । ସେ କେବେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ସେକଥା ତାଙ୍କୁ ପଚାରିବା ।”

ବିନୋଦର ମୁହଁ ଆନନ୍ଦରେ ଝଲସିଉଠିଲା । ସେ ପରଦିନ ମାମୁଁଙ୍କ ସହ ସହରକୁ ଚାଲିଲା । ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଏପରି ବ୍ୟବହାର କରୁ-
ଥାଏ, ଯେପରିକି ସେ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ବା ବିଚାରକ
ହୋଇସାରିଲଣି । ମାମୁଁଙ୍କ ସହ ସେ ତା'ର
ସବୁଠାରୁ ଭଲ ପୋଷାକ ପରିଚ୍ଛଦ ପିନ୍ଧି
ବାହାରିଗଲା ।

ମାମୁଁ ଯାଇ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ପୁରୁଣା ବୟସ୍କୁ ଦେଖି ସ୍ତବ୍ଧନା
ଜଣାଇଲେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମନରେ ସୁଖ ନ
ଥିଲା । କ୍ଷମେ ସେ ସବୁକଥା କହିଗଲେ : ଘାତ
ତରିଶ ବର୍ଷ କାଳ ସେ ଭଲ ଭଲ ପଦରେ ରହି
କ୍ଷମେ ତଳରୁ ଉପରକୁ ଉଠି ଉଠି ରାଜାଙ୍କ

କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ହୋଇଥିଲେ, ସେ ପଦକୁ ଆସିବା
ପରେ ତାଙ୍କୁ ସନ୍ତୋଷ ତ ଦୂରର କଥା, ପୂର୍ବରେ
ଯେତକ ଶାନ୍ତି ସେ ପାଇଥିଲେ, ସେତକ ବି
ଯାଇଛି । କେଇଦିନ ତଳେ ରାଜକୋଷରେ କିଛି
ହସାବ ଗୋଳମାଳ ହୋଇଛି । ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା
ନିୟୁକ୍ତ ଜଣେ ସହକାରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧନ ଟଙ୍କା ଆମ୍ବ-
ସାର କରି ପଳାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ
ଦାୟୀ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନିଜ ଜମିଜମା ସେ
ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ବାହାରିଛନ୍ତି ।

କିଛି ସମୟ ଗପସପ ହେବା ପରେ ମାମୁଁ
ଓ ବିନୋଦ ବାହାରିଆସିଲେ । ମାମୁଁ କହିଲେ,
“ଆଜି ତାଙ୍କୁ ତୋ ବିଷୟ କହିବା ଉଚିତ ହୋଇ
ନ ଥା’ନ୍ତା । ଆଉ ଥରକୁ କହିବି ।”

“ନା, ମାମୁଁ । ତାଙ୍କୁ କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ସେ ପଦ ଚାହେଁନା ।” ବିନୋଦ କହିଲା ।

ପରଦିନ ଦୁହେଁ ବିରୁଦ୍ଧକଙ୍କ ଘର ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲେ । ଘର ଅଳ୍ପଦୂର ଅଛି, ସେମାନେ ଦୁଇଜଣ ଯୁବକଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ । ଯୁବକ ଦୁଇଜଣ ମାମୁଁଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଥିଲେ ଓ ନମସ୍କାର କଲେ । ମାମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ କୁଶଳ ଜିଜ୍ଞାସା କରନ୍ତେ ସେମାନେ କହିଲେ, “ଆମ ଦୁଃଖକଥା କହନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲି ବୁଲି ଚାଲି ପାଇଲୁ ନାହିଁ । ବିରୁଦ୍ଧକଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇଥିଲୁ । କାଳେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କିଛି ଚାଲି ଥିବ ବୋଲି ଆଶା କରି ଥିଲୁ । ସେ ବି ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ।”

“ତାହାହେଲେ କରିବ କ’ଣ ?” ମାମୁଁ ପଚାରିଲେ ।

“ଗାଁକୁ ଯାଇ ଯାହା ଜମିଜମା ଅଛି, ସେଥିରେ

ରୁଷବାସ କରି ଚଳିବୁ ।” ଯୁବକ ଦୁଇଜଣ କହିଲେ ।

ମାମୁଁଙ୍କ ସହ ଯୁବକ ଦୁଇଜଣଙ୍କ କଥା-ବାର୍ତ୍ତାରୁ ବିନୋଦ ଚାହିଁଲା ଯେ ସେ ଦୁହେଁ ତା’ଠାରୁ ଅନେକ ବେଶୀ ପାଠ ପଢ଼ିଛନ୍ତି !

“ମାମୁଁ, ବିରୁଦ୍ଧକଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାପାଇଁ ମୋର ମନ ବଳୁନାହିଁ ।” ବିନୋଦ କହିଲା ।

“ତେବେ କ’ଣ କରିବ ?” ମାମୁଁ ପଚାରିଲେ ।

“ଯେଉଁ ଚାଲିରେ ଅଛି, ସେଥିରେ ଥିବ । ଭ୍ରମ ଯୋଗୁଁ ଚାଲି ଶକ୍ତିକ ସହଜରେ ମିଳି-ଯାଇଥିଲା ବୋଲି ମୁଁ ତା’ର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଚାହିଁ ନ ଥିଲି । ଏବେ ଚାହୁଁଛି ।” ବିନୋଦ କହିଲା ।

ମାମୁଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ତୁ ଗୁରୁମାନୁ ଯୁବକ । ଏଥର ହସାବରେ ଚଳ । ମୋର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ, ନିଷ୍ଠା ସହକାରେ କାମ କଲେ ତୁ ବହୁତ ଉନ୍ନତ କରିବୁ । ଖାଲି ଉଚ୍ଚାଭିଳାଷରେ ସନ୍ତୋଷ ମିଳେ ନାହିଁ ।”

ଶୁକାର୍ବଣ୍ୟ

ଦାନବମାନଙ୍କ ଗୁରୁ ଶୁକାର୍ବଣ୍ୟ ମହାନ ରୁଷି ଭୁଗୁଙ୍କର ପୁତ୍ର । ଶୁକ ପ୍ରଥମେ ବୃହସ୍ପତିଙ୍କ ପିତା ଅଙ୍ଗିରସ୍ଙ୍କ ପାଖରେ ବିଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପକ୍ଷପାତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସେ ଦୁଃଶିତ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ି ଗୋତମଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ।

ଗୋତମ ଶୁକାର୍ବଣ୍ୟଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ୍ୟା ଦେଖି ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ କହିଲେ, ଯେ ସେ ଯଦି ସ୍ୱପ୍ନ ଶିବଙ୍କଠାରୁ ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ୍ୟା ସିଦ୍ଧ ହେବ । ତା’ପରେ ଶୁକ ଶିବଙ୍କୁ ପ୍ରସନ୍ନ କରି ତାଙ୍କଠାରୁ “ମୃତସଞ୍ଜୀବନୀ” ନାମକ ଦୁର୍ଲଭ ମନ୍ତ୍ର ଲାଭ କଲେ ।

ତା’ପରେ ସେ ଦାନବଙ୍କର ଗୁରୁ ହେଲେ । ଦେବଦାନବ ଯୁଦ୍ଧରେ ମୃତ ଦାନବମାନେ ମୃତସଞ୍ଜୀବନୀ ଦ୍ୱାରା ବଞ୍ଚିଉଠିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଅନ୍ଧକାସୁର ନାମକ ଶିଷ୍ୟକୁ ବଧ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏକ ସମୟା ରୂପେ ଦେଖାଦେଲା । ଜାଣିନେଲେ ।

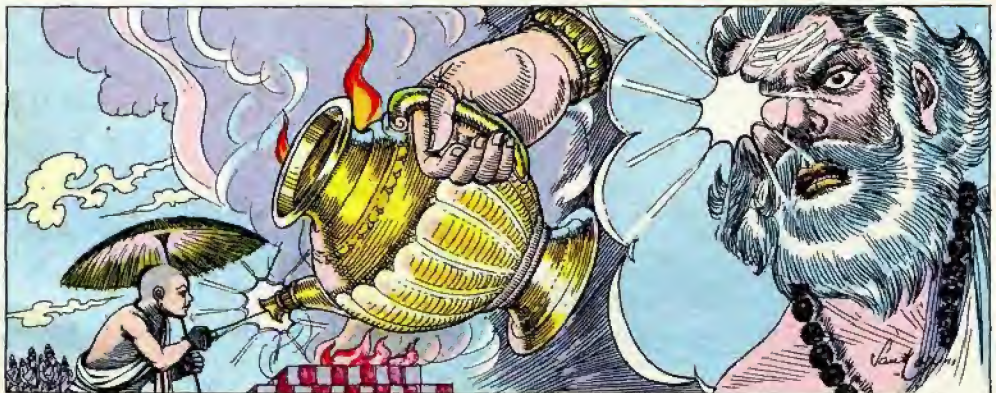
ଅନ୍ଧକାସୁର ପ୍ରଥମରୁ ଶୁକ ତପସ୍ୟାଶକ୍ତ ଲାଭ କରିଥିଲା ଓ ବହୁତ ଉନ୍ନତ ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ସେ ସବୁବେଳେ ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଆଣି ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିଲା । ଏପରିକି ପାବଣୀଙ୍କ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ତା’ର କୁଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ।

ଏପରି ସନ୍ଧିକ୍ଷଣ ମଧ୍ୟରେ ଶିବ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଶୁକାର୍ବଣ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଗିଳିଦେଲେ ଓ ଅନ୍ଧକାସୁରକୁ ବଧ କରିବା ପରେ ପୁଣି ତାଙ୍କୁ ପେଟରୁ ବାହାର କଲେ । ଶୁକ ବିଦ୍ୟା ଯୋଗୁ ଦାନବମାନେ ଯେପରି ବଳଶାଳୀ ନ ହୁଅନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ଇନ୍ଦ୍ର ନିଜ କନ୍ୟା ଜୟନ୍ତୀଙ୍କୁ ଶୁକାର୍ବଣ୍ୟଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଲେ । ଶୁକାର୍ବଣ୍ୟ ଜୟନ୍ତୀଙ୍କ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ମୋହିତ ହୋଇ ଦାନବମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇଗଲେ । ଇନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ବୃହସ୍ପତି ଶୁକାର୍ବଣ୍ୟଙ୍କ ରୂପ ଧରି ଆସି ଦାନବମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରହି ସେମାନଙ୍କ ଗୁପ୍ତ କଥା ସବୁ ନିମନ୍ତେ ଏକ ସମୟା ରୂପେ ଦେଖାଦେଲା । ଜାଣିନେଲେ ।

ଶୁଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ ଫେରିଆସିଲେ । ସେତେବେଳେ ବୃହସ୍ପତିଙ୍କ ପୁଅ କଚକୁ ଦେବତାମାନେ ଶୁଦ୍ଧ-ଠାରୁ ମୃତସଞ୍ଜୀବନା ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ପଠାଇଥା'ନ୍ତି । ସେ ଖୁବ୍ ଗୁରୁସେବା କରି ଶୁଦ୍ଧକୁ ଖୁସୀ ରଖିଥା'ନ୍ତି । ଏଣେ ଶୁଦ୍ଧଙ୍କ କନ୍ୟା ଦେବଯାନୀ ମଧ୍ୟ କଚକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥା'ନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଦାନବମାନେ କାରମ୍ବାର କଚକୁ ମାରିଲେ ମଧ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ ଦେବଯାନୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ବଞ୍ଚାଇଦେଉଥା'ନ୍ତି । ଥରେ ଦାନବମାନେ କଚକୁ ମାରି ତାଙ୍କୁ ପୋଡ଼ି ତା'ର ଉଷ୍ମ ସୁରରେ ମିଶାଇ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ପିଆଇଦେଲେ । ପରେ ଦେବଯାନୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ସେ ମନ୍ତ୍ରବଳରେ ସବୁ ଜାଣିନେଲେ । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ଆଉ ଉପାୟ ନ ଥିଲା । କଚ ବଞ୍ଚିଲେ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ମରିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେ କଚକୁ ମୃତସଞ୍ଜୀବନା ବାହାରୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଲେ । ଓ ସଂଧ୍ୟା ତାର ଦେଖୁ ତାହାହିଁ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ତା'ପରେ କଚ ତାଙ୍କ ପେଟ ଚିରି ବାହାରି-ଆସି ପୁଣି ତାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇଲେ । ସେଇଦିନଠୁ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ ମଦ୍ୟପାନ ନିଷେଧ କରିଥିଲେ ।

ଶୁଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଆଖି ଥିଲା ଦୃଷ୍ଟି-ଶକ୍ତିମାନ । ବାମନ ଅବତାର ବେଳେ ଦୈତ୍ୟ-ରାଜା ବଳି ସେତେବେଳେ ଦାନ ଦେବାକୁ ଗଲେ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ସାବଧାନ କରାଇଦେଲେ ଯେ ବାମନହିଁ ସ୍ୱପ୍ନ ବସ୍ତୁ । ବଳି କିନ୍ତୁ ମାନିଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଦାନ ଦେବାକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ପାଣି ଦେବା ବେଳେ ପାଣି ବନ୍ଦ କରି-ବାକୁ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ କଳସୀର ପାଣି ନଳୀ ମୁହଁରେ ମାଛି ରୂପରେ ବସିରହିଲେ । ବଳି କୁଗହାର ବନ୍ଦ କରି ପାଣିନଳୀର ମୁହଁ ଖୋଲିବାରୁ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଆଖିରେ ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ସେ କଣା ହୋଇଗଲେ । ସେହିଦିନରୁ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାତ୍ର ଏକ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖୁଥିଲେ ।

ସେ ଥିଲେ ଜଣେ ମହାଜ୍ଞାନୀ, ପଣ୍ଡିତ, କବି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଆମେ ଯେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗ ତାରୁ ନାମରେ ନାମିତ ଅଟନ୍ତି ଉତ୍କଳ ନକ୍ଷତ୍ର । ଏବେ ବି ତାହା ଆମକୁ ସେଇ ପୁରଣ କଥା ମନେ ପକାଇଦେବ ।

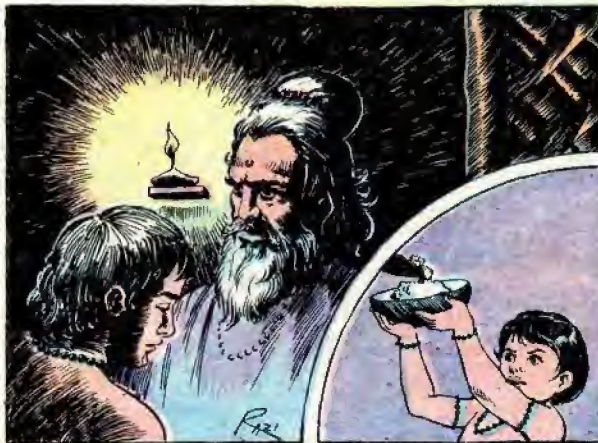

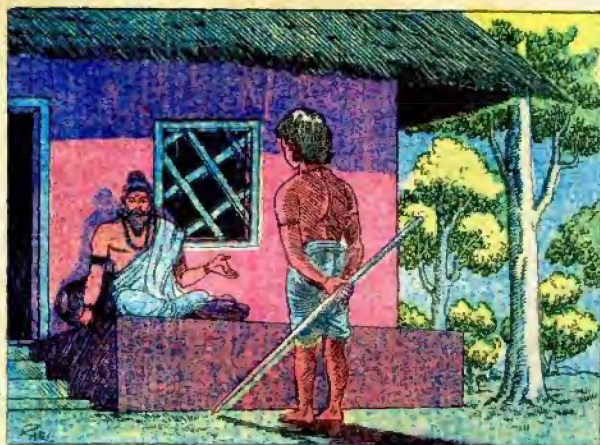
ବରତ-କାହାଣୀ ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷ୍ୟ

ବହୁ କାଳ ତଳର କଥା । ଥିଲେ ଯୌମ୍ୟ
ନାମରେ କଣେ ରାଧି । ବଣ ଭିତରେ
ଥିବା ତାଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ରହୁଥିଲେ ଅନେକ
ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ । କେବଳ ଅଧ୍ୟୟନ ଦ୍ଵାରା
ନୁହେଁ, ଗୁରୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କଠିନ
ଦୈନିକ କାମ କରି ସେମାନେ ଅଭି-
ଜ୍ଞତା ଲାଭ କରୁଥିଲେ ।

ଯୌମ୍ୟଙ୍କ ଗୋରୁଗାଈଙ୍କ ଦେଖାଶୁଣା
କରିବା ଦାୟିତ୍ଵ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା ଉପ-
ମନ୍ୟୁ ନାମକ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଉପରେ । ଉପ-
ମନ୍ୟୁ ପ୍ରଭାତରେ ଗୋରୁଗାଈଙ୍କୁ ପ୍ରାନ୍ତର
ଭିତରକୁ ନେଇଯାଇ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ
ଫେରାଇ ଆଣୁଥିଲେ । ସେ ସେମାନଙ୍କର
ଉତ୍ତମ ତତ୍ତ୍ଵ ନେଉଥିଲେ ।

ଦିନେ ହଠାତ୍ ଗୁରୁ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ
କଲେ, “ତୁମେ ଦିନବେଳେ ଖାଅ
କ’ଣ ?” ଉପମନ୍ୟୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ,
ଗୋରୁଙ୍କୁ ପଡ଼ିଆରେ ଗୁଡ଼ି ସେ ନିକଟ-
ବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇ ଭିକା କରି ଖାଆନ୍ତି ।
ଗୁରୁ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ପଚାରିଲେ, “ମୋ
ଅନୁମତି ବିନା ତୁମେ ଖାଅ କିପରି ?”

ପରଦିନଠାରୁ ଉପମନ୍ୟୁ ଯାହା ଭିକ୍ଷା ପାଆନ୍ତି, ତାହା ଆଣି ଗୁରୁଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରିଦିଅନ୍ତି । ସେ ଆଶା କରୁଥାନ୍ତି, ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ସେ ଭିକ୍ଷାର ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ଦେବେ । କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ଜାରବ ରହୁଥାନ୍ତି । ଉପମନ୍ୟୁ କିନ୍ତୁ ଭେଟି ଦେବାରେ ଯୁକ୍ତି କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଉପମନ୍ୟୁ ଅଭ୍ୟାସ କରୁଥିବା କବି ଶ୍ରୀ ନିହାରଣ କବିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେଲେ, ଆଶ୍ରମରେ ଦୁହଁା ହୋଇଯାଉବା ପରେ ଗାଈମାନଙ୍କ ସ୍ତନରେ ଯେତକ ଦୁଗ୍ଧ ଥାଏ, ତାହା ସେମାନଙ୍କ ଶାବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

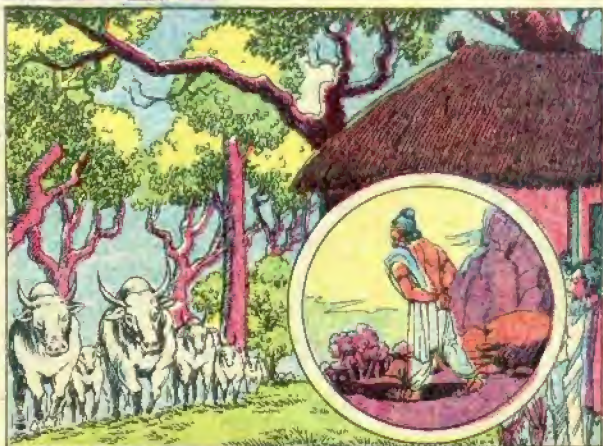
ବାହୁରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମା'ମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୁଗ୍ଧ ପାନ କରିଯାଉବା ପରେ ମୁହଁରୁ ଯେଉଁ ଫେଣ ବାହାର କରନ୍ତି, ଉପମନ୍ୟୁ ତା'ପରଠାରୁ ତାହାହିଁ ଗ୍ରହଣ କଲେ । କିନ୍ତୁ ବାହୁରୀମାନେ କାଲେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ବେଶୀ ଫେଣ ବାହାର କରି ନିଜେ ଦୁଗ୍ଧଳ ହୋଇପଡ଼ିବେ, ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କୁ ସେତକ ସେବନ କରିବାକୁ ବି ଦାରଣ କରୁନା ।

ସୁଧାର୍ତ୍ତ ଉପମନ୍ୟୁ ଦିନେ ଏପରି ଏକ
ବୃକ୍ଷକ୍ଷୟିତ ରସ ପାନ କଲେ, ଯାହା
ବିଷାକ୍ତ । କେତେବନ୍ଧୁ ରସ ତାଙ୍କ ଆଖିକୁ
ଛୁଟିକିପଡ଼ିଲା । ଫଳରେ ସେ ଅନ୍ଧ
ହୋଇଗଲେ । ବାଟ ଦରନ୍ତି ଦରନ୍ତି ସେ
ଆଶ୍ରମ ଅଭିମୁଖେ ଚାଲିଲେ ।

ଯାଉ ଯାଉ ସେ ପଡ଼ିଗଲେ ଗୋଟିଏ ଖାତ
ଭିତରେ । ସେ ଏଡ଼େ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ-
ପଡ଼ିଥାନ୍ତି ଯେ ସେ ଆଉ ବାହାର ଆସି
ପାରିଲେ ନାହିଁ କି କାହାର ସାହାଯ୍ୟ
ପାଇଁ ପାଟି ମଧ୍ୟ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ।
ତମେ ରାତି ଘୋଟିଆସିଲ ।

ଗୋରୁମାନେ ଆସେ ଆସେ ଆଶ୍ରମକୁ
ଫେରିଲେ । ଉପମନ୍ୟୁ ସେମାନଙ୍କ ସହ
ନ ଆସିବାର ଦେଖି ଗୁରୁଙ୍କର ଆଶଙ୍କା
ହେଲା—ହୁଏତ ତାଙ୍କ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଶିଷ୍ୟ
କୌଣସି ବିପଦରେ ପଡ଼ିଛି । ସେ ତାକୁ
ଖୋଜିବାହାରିଲେ ।

ଦଣ୍ଡାଏ ପରେ ଗୁରୁ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କର ସହାନ ପାଇଲେ । ଖାତର ଉପର ଦେଶରେ ଥାଇ ଗୁରୁ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ଦେବ-ଚକ୍ରପାଳ ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର ଓ ରେବନ୍ତ ଭ୍ରତୃଦ୍ୱୟଙ୍କୁ ଆବାହନ କରିବାର ମନ୍ତ୍ର ଶିଖାଇ ଦେଲେ ।

ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କ ଆବାହନରେ ଦୁଇ ଦେବ-ଚକ୍ରପାଳ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଆସିବାର ହେଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ଖଣ୍ଡିଏ ପିଣ୍ଡକ ଦେଇ କହିଲେ, “ଏଇ ଗୋଟିକ ଖାଅ । ଦୃଷ୍ଟି-ଶକ୍ତି ଫେରି ପାଇବ ।” କିନ୍ତୁ ଉପମନ୍ୟୁ କହିଲେ, “ଗୁରୁଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ ନ କରି ମୁଁ କିଛି ଖାଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।”

ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର ଓ ରେବନ୍ତ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କ ଗୁରୁଭକ୍ତିରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଉପରକୁ ଆଣନ୍ତେ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ଅନୁସାରେ ସେ ପିଣ୍ଡକ ଭକ୍ଷଣ କଲେ ଓ ତତ୍ତ୍ୱକାଳେ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ତଥା ଦୃଢ଼ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଫେରିପାଇଲେ । ଦେବଭ୍ରାତୃଦ୍ୱୟ ଓ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରେ ଧନ୍ୟ ହେଲେ ଉପମନ୍ୟୁ । କଷ୍ଟା ଓ ସତ୍ୟବାଦତାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରୂପେ ଉପମନ୍ୟୁ ଅମର ।

ଅବୀକ୍ଷିତ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ କରକମ ନାମରେ ଜଣେ ରାଜା ଥା'ନ୍ତି । ତାଙ୍କର ରାଣୀ ସାରା ପ୍ରଥମେ ପୁଅଟିଏ ଜନ୍ମ ଦେଲେ । ତା'ର ଜାତକ ଦେଖି ଜ୍ୟୋତିଷ କହିଲେ, “ଏହି ଶିଶୁ ପ୍ରତି କୌଣସି ଦୁଷ୍ଟ ଗ୍ରହର ସାକ୍ଷୀ (ଦୃଷ୍ଟି) ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ତା'ର ନାମ ରଖାଗଲା ଅବୀକ୍ଷିତ ।”

କରକମଙ୍କ ପିତା ଅତ୍ୟାତ୍ମୀୟ ଥିବାରୁ ପ୍ରଜାମାନେ ତାଙ୍କୁ ସିଂହାସନରୁ ବିତାଡ଼ିତ କରି କରକମଙ୍କୁ ରାଜା କରାଇଲେ । କରକମ ରାଜକୋଷର ଧନସବୁ ବାଣ୍ଟିଦେଉଥିଲେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ଖୁସୀ କରିବା ପାଇଁ । ତାଙ୍କର ଏଭଳି ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ ଖବର ପାଇ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜା ଥରେ ହଠାତ୍ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରି ତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟରୁ ବିତାଡ଼ିତ କଲେ । ସେ ଜଙ୍ଗଲକୁ ପଳାଇଯାଇ ସେଠାରେ ସୈନ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି ପୁଣି ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଦଖଲ କରିନେଲେ ।

କ୍ରମେ ଅବୀକ୍ଷିତ ବଡ଼ ହୋଇ ଏକ ପ୍ରତିଭା-

ଶାଳୀ ଯୁବକ ହୋଇଉଠିଲେ । ତାଙ୍କର ରୂପ, ଗୁଣରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟର ରାଜକନ୍ୟାମାନେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱୟଂବରରେ ସ୍ୱାମୀ ରୂପରେ ବରଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଲେ । ଥରେ ବିଶାଳା ନାମକ ରାଜକନ୍ୟାର ସ୍ୱୟମ୍ବର ହେଉଥିଲା । ସେଠାକୁ ଅବୀକ୍ଷିତ ମଧ୍ୟ ଯାଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ରାଜପୁତ୍ରମାନେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଈର୍ଷ୍ୟାନ୍ୱିତ ହୋଇ ଅଧର୍ମ ଯୁଦ୍ଧ କରି ତାଙ୍କୁ ହରାଇ ବନ୍ଦୀ କଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଶାଳା ଅବୀକ୍ଷିତଙ୍କ ବ୍ୟଗ୍ନ ଅନ୍ୟ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ ବରଣ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ସ୍ପଷ୍ଟ କହିଦେଲେ । ତେଣୁ ସ୍ୱୟମ୍ବର ଅଧାରୁ ବନ୍ଦ ହେଲା ।

ଈତି ମଧ୍ୟରେ ଅବୀକ୍ଷିତଙ୍କ ପିତା କରକମ ଖବର ପାଇ ସୈନ୍ୟ ନେଇଆସି ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ହରାଇ ପୁନି ବନ୍ଦନମୁକ୍ତ କଲେ । ବିଶାଳା ଅବୀକ୍ଷିତଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି । ହେଲେ

ଯୁଦ୍ଧରେ ହାରିଥିବାରୁ ସେ ଲଜ୍ଜାରେ ବିବାହ କରିବାକୁ ରାଜା ହେଲେ ନାହିଁ ।

ଏହାପରେ କରକମ୍ପ ପିତାଙ୍କ ସହିତ ଘରକୁ ଫେରିଆସି ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ବ୍ରତ ଅବଲମ୍ବନ କଲେ । ତେଣେ ବିଶାଳା ହତାଶ ହୋଇ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇ ତପସ୍ୟା କଲେ ।

ଅଷଷ୍ଟିତଙ୍କର ମା' ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ସଂସାର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ତେଣୁ ଦିନେ ଆସି ସେ ପୁଅକୁ କହିଲେ, “ଦେଖ୍ ପୁଅ, ମୁଁ ଗୋଟିଏ ବ୍ରତ କରିଛି । ଉଦ୍ୟାପନ ଦିନ ଯିଏ ଯାହା ମାଗିବ ତୁ ତାକୁ ଦେବୁ ।” ଅଷଷ୍ଟିତ ମାଙ୍କ କଥାକୁ ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

ବ୍ରତର ଶେଷ ଦିନ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଅଷଷ୍ଟିତଙ୍କ ପିତା ମଧ୍ୟ ଆସି ଦାନ ମାଗିଲେ । ସେ କହିଲେ ତାଙ୍କର ନାତିଟିଏ ଦରକାର । ଅଷଷ୍ଟିତ ମନେ ମନେ ଠିକ୍ କଲେ ଗୁହ୍ୟ ଖବର ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ । ହେଲେ ବିଶାଳାଙ୍କ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ମନ ବଞ୍ଚୁ ଥାଏ ।

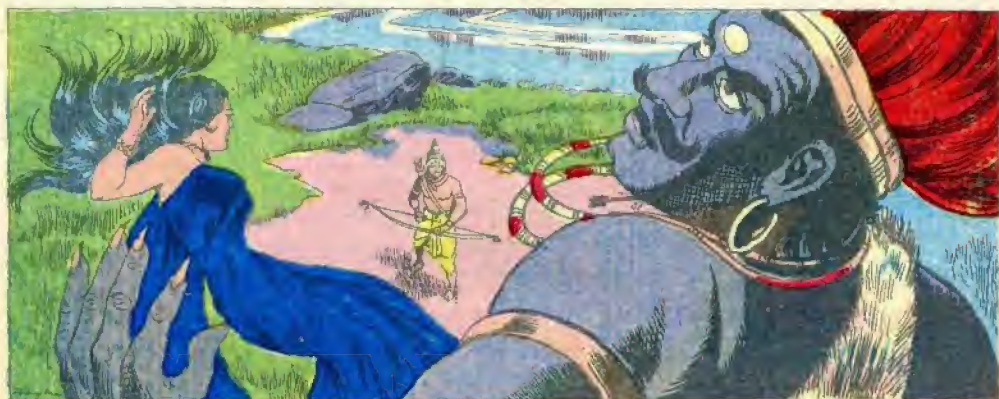
ଏପରି ସମୟରେ ଦିନେ ଜଙ୍ଗଲରେ ବୁଲୁ

ବୁଲୁ ସେ ଏକ ନାଗର ଆର୍ତ୍ତନାଦ ଶୁଣିଲେ, “ମୁଁ ଅଷଷ୍ଟିତଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ, ମୋତେ ରକ୍ଷା କର ।” ବାରଂବାର ଏହି ଉଚ୍ଚାରଣ ଶୁଣି ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଶବ୍ଦ ଆସୁଥିବା ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ଦେଖିଲେ ଜଣେ ନାଗ ଅସହାୟ ଭାବରେ ରକ୍ଷସ କବଳରେ ପଡ଼ିଛି । ସେ ରକ୍ଷସକୁ ମାରି ସେହି ନାଗକୁ ମୁକ୍ତ କଲେ । ଦେବତାମାନେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଅଷଷ୍ଟିତଙ୍କୁ ବର ମାଗିବାକୁ କହିଲେ । ଅଷଷ୍ଟିତ କହିଲେ, “ମୋ ପିତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ନାତି ଦରକାର । ତେଣୁ ମୋର ପୁଅ ଲାଭ ହେଉ ।”

“ତଥାପୁ । ତୁମେ ଏଇ ନାଗ ଗର୍ଭରୁ ପୁଅ ଲାଭ କର ।” ଦେବତାମାନେ କହିଲେ ।

“ସ୍ବପ୍ନମ୍ବର ସଗ୍ରରେ ବିଶାଳା ମୋତେ ବରଣ କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ନାଗ ଦ୍ବାରା ପୁଅ ହେବା ମୁଁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ।” ଅଷଷ୍ଟିତ କହିଲେ ।

“ଏଇ ତ ହେଉଛନ୍ତି ବିଶାଳା । ତୁମକୁ ସ୍ବାମୀ ରୂପେ ପାଇବାକୁ ଏହି ଜଙ୍ଗଲରେ ତପସ୍ୟା କରୁଥିଲେ ।” ଦେବତାମାନେ କହିଲେ ।

ବୈରଧନ

ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁରୁଷ ପାଠ କରୁଥିଲେ । କଥା

ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେ କହିଲେ, “ଜଣେ ଅନ୍ୟର ସମ୍ପଦ ଚୋରାଇ ନେଇ ପାରେ, କିନ୍ତୁ ତାକୁ ସେ ଉପଭୋଗ କରିପାରେ ନାହିଁ ।”

ତାକୁ, ହାକୁ ଓ ଗାକୁ ନାମକ ତିନି ଚୋର ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ସେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଶୁଣିପକାଇଲେ । ସେମାନେ ପରସ୍ପର କୁହାକୁହି ହେଲେ, “ଆଜି ରାତିରେ ବ୍ରାହ୍ମଣବାପୁଡ଼ା ଘରୁ ଚୋରି କରିବା । ଦେଖିବା ତା’ ସମ୍ପଦ ଆମେ ଉପଭୋଗ କରି ପାରୁଛୁ ନା ନାହିଁ ! ବୁଢ଼ା ଭାରି ପଣିତପଣିଆ ଦେଖାଉଛି ।”

ଅଧରାତିରେ ତିନି ଚୋର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘରେ ପଶିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣୀଙ୍କୁ ବାନ୍ଧିପକାଇ ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁ ବନ୍ଦ କରି ଘରେ ଥିବା ସୁନା

ରୂପା ବାସନକୁସନ ସବୁ ଗଣିଲି ବାନ୍ଧି ପକାଇ-ଗଲେ ।

ଗାଁ ବାହାରେ ପହଞ୍ଚି ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅଭ୍ୟାସ-ମୁତାବକ ଚୋର ସମ୍ପଦତକ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ପୋତିପକାଇ ଘରେ ଆସି ତାକୁ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ବାନ୍ଧିନେବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେ । ତା’ପରେ ଗାତ ଖୋଳି ଗଣିଲି ପୋତିଲେ ଓ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

କିନ୍ତୁ ତିନିଜଣଯାକ ବହୁଦିନରୁ ପରସ୍ପରଙ୍କୁ ଈର୍ଷା କରୁଥା’ନ୍ତି । ସେଥର ପ୍ରତ୍ୟେକେ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କଲେ, “ଏ ଧନତକ ମୁଁ ଏକା ମାରିନେବି ।”

ତାକୁ କିଛିଦୂର ଯାଇଛି ଦେଖିଲି ଗୋଟାଏ କୂଅ । ସେ କୂଅ ଭିତରକୁ ଗୋଟାଏ ପାହାଚକୁ ଓହ୍ଲାଇଯାଇ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଦୂରକୁ ଚାଲିଯିବା

ଯାଏ ମାରବରେ ଅପେକ୍ଷା କଲ ।

ହାବୁ କିଛିବାଟ ଯାଇ ଦେଖିଲ, ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ ଇଟା ତଥା ଚୂନା ଖୋଳି । ସେ ଇଟା-ସ୍ତମ୍ଭ ପଛପଟେ ଲୁଚିରହିଲ । ତା'ପରେ କିଛି ଇଟା ବି ଚୋରି କରି ସେଠାରୁ ଯାଇ ପୋତା ଗଣ୍ଡିଲି ବାହାର କଲ । ଇଟା ତଥା ଗଣ୍ଡିଲି ଧରି କିଛି ବାଟ ଯାଇ ସେ ଗଣ୍ଡିଲି ଗୋଟିକ କୁଅ ଭିତରକୁ ପକାଇଦେଲ । ଗଣ୍ଡିଲି ଯାଇ ହାବୁ ମୁଣ୍ଡରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ଚେତା ହରାଇ ପାଣି ଭିତରକୁ ଖସିପଡ଼ିଲା ।

ହାବୁର କେତେଖଣ୍ଡି ଇଟା ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରୟୋ-ଜନ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେହି ରାତିରେ ସେ ତାହା ଚୋରି କରି ନ ଥିଲେ ବି ଚଳିଆ'ନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ବିନାଶ କାଳେ ବିପଦର ବୁଦ୍ଧି । ସେ ଇଟାତଳ ଧରି ଅତି ଶୀଘ୍ର ଗଡ଼ରେ ସେଠାରୁ ଲୁଚିଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲ । ଇଟାସ୍ତମ୍ଭର ଲୋକେ ତା' ଶବ୍ଦ ଶୁଣିପାରିଲେ, ତେବେ ପ୍ରଥମେ ସେ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ

ଦେଲେ ନାହିଁ । କିଛି ସମୟ ବିତିଗଲା ।

କିନ୍ତୁ ହାବୁ ଇଟା ଗଣ୍ଡିଲି ଧରି ଯିବା ବାଟରେ ଗାବୁ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଲା । ଗାବୁ ଶୁଣିଲା, ସେ ଧନ ଗଣ୍ଡିଲି'ଧରି ପଡ଼ିଲା । “ବିଶ୍ୱାସ ଘାତକ !” ବୋଲି ପାଟି କରି ସେ ହାବୁକୁ ଲାଠିରେ ବାଡ଼େଇ ଦେଲା । ହାବୁ ଚିତ୍କାର କରି ପଡ଼ିଗଲା । ସେ ଚିତ୍କାରରେ ଇଟା ସ୍ତମ୍ଭର ଲୋକେ ଦୌଡ଼ ଆସିଲେ । ସେମାନେ ଗାବୁକୁ ଧରିପକାଇଲେ । ଗାବୁ'ହଁ ଇଟା ଚୋରି କରି ପକାଇଥିଲା ବୋଲି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରି ସେମାନେ ତାକୁ ବନ୍ଦେ ଛେଡ଼ିଲେ ।

ସକାଳେ ଲୋକେ ପାଣି ଆଣିବାକୁ ଆସି ହାବୁକୁ ସେଠାରେ ଦେଖିଲେ । ତିନିହେଁ ପରସ୍ପର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ କଲେ ଓ ବିଚାରରେ ଦଣ୍ଡ ପାଇଲେ । କୁଅ ଭିତରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣର ସମ୍ପତ୍ତି ବାହାରିଲା ଓ ତାହା ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଫେରସ୍ତ ଦିଆଗଲା ।

ଭୀମର ବ୍ୟବହାର

ମଙ୍ଗଳ ଦାସ ହାଟରୁ ଦୁଇଟି ବାଛୁରୀ କଣିଲା ।

ଗୋଟିକର ନାମ ଦେଲା ରାମ, ଅନ୍ୟଟିର
ଭୀମ ।

ଦୁଇଟିଯାକ ଦେଖିବାକୁ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ଓ
ଦୃଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ହୋଇଥା'ନ୍ତି ।

ହମେ ରାମ ଓ ଭୀମ ବଡ଼ ହେଲେ । ରାମ
ବଡ଼ ସୁଧାର । କିନ୍ତୁ ଭୀମ ଶୁଷ୍କ ଅବାଧ
ହେବାର ଦେଖାଗଲା । ସେ ଗାଡ଼ିରେ ଯୋଗୁ
ହେବାକୁ ଅମଙ୍ଗ ହୁଏ, ପଡ଼ିଆକୁ ନେଇଗଲେ
ଏଣେ ତେଣେ ଦୌଡ଼ି ପଳାଏ । ଘରକୁ
ଫେରିବା ବେଳେ ବାଟରେ ନ ଆସି ଅନ୍ୟ-
ମାନଙ୍କ ସେତରେ ପଶି ଫସଲ ଖାଇଦିଏ ।

ବେଶ୍ କିଛିଦିନ ଗଲା । ମଙ୍ଗଳର ସବୁ
ଉଦ୍ୟମ ସତ୍ତ୍ୱେ ଭୀମ ବାଟକୁ ଆସିଲା ନାହିଁ ।
ମଙ୍ଗଳ ତାକୁ କାହିଁକି କଣିଲା, ସେଇଆ

ଭାବ ଅନେକ ସମୟରେ ପସ୍ତେଇ ହେଉଥାଏ ।

ଦିନେ ମଙ୍ଗଳ ସେତରେ ବସି ଚନ୍ଦ୍ରା କରୁଛି,
ସେତିକିବେଳେ ସେ ବାଟରେ ସୁରେଶ ଯାଉ-
ଥାଏ । ଘଣ୍ଟା ଦ୍ୱାରା ତେଲ ବାହାର କରିବା
ସୁରେଶର କାମ । ସେ ମଙ୍ଗଳକୁ କହିଲା,
“ମୋର ଦୁଇଦିନ ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ବଳୁଆ
ବଳଦ ଦରକାର । ତୁମେ ସାହାଯ୍ୟ କରି-
ପାରିବ ?”

“ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ !” ମଙ୍ଗଳ କହିଲା ଓ
ଭୀମକୁ ଆଣି ସୁରେଶ କିମା ଛୁଡ଼ିଦେଲା ।

ଭୀମକୁ ରାମଠାରୁ ଅଲଗା କରା ହେଲା ।
ସୁରେଶ ତାକୁ ଅଡ଼ାଇ ନେଇଗଲା ବେଳେ ସେ
ଟିକିଏ ଅମଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ତା' ପିଠିରେ
ବିଧାଏ ପକାଇଲା । ସୁରେଶର ଘଣ୍ଟା ପାଖରେ
ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସେ ଦଶବିଧା ପାଇଥାଏ ।

ଘଣ୍ଟାରେ ଯୋଗୁ ହୋଇ ଶ୍ରାମକୁ ଆଖିରେ ପଟି
ଲଗାଇ ଦୁଇଦିନ କାଳ ଚନ୍ଦ୍ରକାରେ ବୁଲିବାକୁ
ପଡ଼ିଲା । ସେଭଳି କଷ୍ଟ ସେ କେବେ ପାଇ ନ
ଥିଲା । ଜଗତ ତାକୁ ଅନ୍ଧକାରମୟ ମନେ
ହେଲା ।

ଦୁଇଦିନ ତାକୁ ଦୁଇ ଯୁଗ ପରି ଲାଗିଥିଲା ।
ମଙ୍ଗଳ ଦୁଇଦିନ ପରେ ଶ୍ରାମକୁ ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ି-
ବାଲା ଜମା ଦେଲା । ଗାଡ଼ିବାଲା ତାକୁ ନିଜ
ଗାଡ଼ିରେ ଯୋଗି ଏଣେତେଣେ ଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ
କଲା । ଶ୍ରାମ ଗଡ଼ି ମନ୍ଦିର କଲେ ପିଠିରେ
ଗୁରୁକମାଡ଼ ଦିଏ ।

‘ ଶ୍ରାମ ମନେ ମନେ ତା’ ଖାଉଦ ମଙ୍ଗଳକୁ
ଝୁରୁହେଉଥାଏ । ମଙ୍ଗଳ ତାକୁ ଶାସନ କରୁ-
ଥାଏ ସତ, କିନ୍ତୁ ଏମାନଙ୍କ ନିଷ୍ଠୁର ବ୍ୟବହାର
ତୁଳନାରେ ସେ ଶାସନ ଥିଲା ବେଶ୍ ସୁଖପ୍ରଦ ।
ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ସେ ରାମକୁ ଦେଖୁଥାଏ । ସେ ମଙ୍ଗଳ
ସହ ତା’ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯାଉଥାଏ । ଭଲରେ

ଫେରୁଥାଏ । ମଙ୍ଗଳ ତାକୁ ଗେଲେ କରୁଥାଏ ।

ଶ୍ରାମ କପାଳରେ ଆହୁରି ଦୁଃଖ ଥିଲା ।
ମଙ୍ଗଳ ତାକୁ ଗାଡ଼ିବାଲା ପାଖରୁ ଆଣି ଆଉ
ଜଣେ ଲୋକକୁ ଦେଲା । ସେ ଲୋକ କୁଅରୁ ପାଣି
କାଢ଼ିବା କାମରେ ଶ୍ରାମକୁ ନିଯୁକ୍ତ କଲା ।
ଗୋଟିଏ କାଠ ଦଣ୍ଡ ସହ ସେ ବନ୍ଦା ହୋଇ-
ଥାଏ । ସେ ଆଗକୁ ଗଲେ ଦଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଉଠେ ।
ସେଥି ସହିତ ଫଲଗ୍ନ ଦଉଡ଼ା ସାହାଯ୍ୟରେ
କୁଅରୁ ପାଣିପାତ୍ର ଉପରକୁ ଉଠିଆସେ । କିନ୍ତୁ
ସେ ପାତ୍ର ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିବା ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରାମକୁ
ପଛେଇ ପଛେଇ କେତେ ପାଦ ଯିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଏଡ଼େ ବିରକ୍ତିକର କାମ ଦୁନିଆରେ ଅଛି
ବୋଲି ଶ୍ରାମ ଜାଣି ନ ଥିଲା ।

ଏହା ପରେ ମଙ୍ଗଳ ତାକୁ ନିଜ ଘରକୁ
ଫେରାଇ ଆଣିଲା । ସେତେବେଳକୁ ଯାଇ ଶ୍ରାମ
ସ୍ବସ୍ତି ପାଇଲା । ତେଣିକ ସେ ରାମ ଭଳି ସୁଧାର
ଶ୍ରାବରେ ଚଳିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ପୁଣ୍ୟଗତ ପ୍ରାଣ

ବିଳସ୍ତୁର ଗ୍ରାମରେ ବିଶ୍ଵନାଥ ନାମରେ ଜଣେ ଭଲ ବୈଦ୍ୟ ଥା'ନ୍ତି । ସେ ନିଜ କାମରେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥିବାରୁ ମନରେ ଟିକିଏ ଅହଂକାର ମଧ୍ୟ ଥାଏ । ହମେ ବୃତ୍ତା ହୋଇ ଥରେ ସେ ବେମାରରେ ପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କ ପୁଅକୁ ସେ ନିଜ ବୃତ୍ତିରୁ କିଛିଟା ଶିଖାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଶ୍ରେଣ ପାଇଁ କୌଣସି ଔଷଧ କାମ କଲ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ବୈଦ୍ୟ ଆସିଲେ କାଲେ ତାଙ୍କର ସୁଖ୍ୟାନ୍ତରେ କିଲକ ଲାଗିବ ସେଥିପାଇଁ ସେ ପୁଅଠୁ ଔଷଧ ଖାଇ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥା'ନ୍ତି ।

ଥରେ ଶରଭ ନାମରେ ଜଣେ ବୈଦ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଲେ । ସେ ଭାବିଲେ ବିଶ୍ଵନାଥଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ସେ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନ ନେବେ । ଏକଥା ବିଶ୍ଵନାଥ ଜାଣିପାରି ସବୁ ଶକ୍ତି ଠୁଲ କରି ଖଟ ଉପରେ ଉଠି ବସିଲେ ଓ କହିଲେ ପୁଅର ଚିକିତ୍ସାରେ ତାଙ୍କର ଅତ୍ୟୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଛି । ଶରଭ ଏକଥା ଶୁଣି ଭାବିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଆଉ ସ୍ଥାନ କାହିଁ ? ତେଣୁ ସେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ପୁଅ ଏ କଥାରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାରୁ, ବିଶ୍ଵନାଥ କହିଲେ, “ପୁଅ, ତୋର ଭଲ ପାଇଁ ମୁଁ ଏତକ ପରିଶ୍ରମ କଲି । ନଚେତ୍ ଶରଭ ଆସି ଏ ଗାଁରେ ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇଲେ, ତୋତେ ଖାଇବାବସ୍ତାକ ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ମଧ୍ୟ ମୁସ୍ତି ଲ ହୋଇଯା'ନ୍ତା ।” ଏତକ କହି ସେ ଟଳିପଡ଼ିଲେ ।

ପିତା-କୁଣିଆଁ

ଯୋଧାସିଂହଙ୍କର ଝିଅର ବାହାଘର ଠିକ୍ ହୋଇଗଲା । ନିଜ ଗାଁରେ ବାହାଘର ହେଲେ ଗାଁବାଲାଙ୍କୁ ଶ୍ରେଣି ଦେବାକୁ ହେବ, ସେଇ ଉତ୍ସବରେ ସେ ଠିକ୍ କଲେ ବାହାଘର ଅନ୍ୟ ଏକ ଗାଁରେ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ କହିଲେ ବରର ଦାମା ସେଇଠି ବାହାଘର କରିବାକୁ ଜିଦ୍ କରୁଛି ।

ବାହାଘର ଦୁଇଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଯୋଧାସିଂହ ପୁଅମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ । ଆଉ ବାହାଘରର ପୂର୍ବଦିନ ସେ ପତ୍ନୀ, କନ୍ୟା ଓ ନିହାତି ନିଜର କୁଟୁମ୍ବ କେତେଜଣ ଧରି ବଳଦ ଗାଡ଼ିରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ।

କିଛି ଅସୁବିଧା ନ ହୋଇଥିଲେ ଫାଦା ଯୁଦ୍ଧା ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ବାଟ ମଝିରେ

ବଳଦଟିଏ ବେମାର ପଡ଼ିଲା । ତାକୁ କୌଣସି ଏକ ଚୁଡ଼଼ସ୍ତ ଘରେ ରଖି ଗୋଟିଏ ନୂଆ ବଳଦ କିଣି ପୁଣି ସେମାନେ ସେଇ ଗାଁ ଘରରେ ଚାଲିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଫାଦା ବେଳକୁ ସେମାନେ ଅଧାରସ୍ତା ଯୁଦ୍ଧା ଟପି ପାରି ନ ଥିଲେ ।

ତେରି ହେବାରୁ ସେ ଶୁଣିଲେ ସେ ଘରଟା ଭଡ଼ା ନିଆଁ ହୋଇଛି ଆଉ ଖାଇବାପସ ତିଆରି ହୋଇଛି । ସବୁ ସିନା ବେକାର ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା ।

ତା'ପରେ ଖୁବ୍ ବର୍ଷା ହେବାରୁ ଗ୍ରାସ୍ତା ମଧ୍ୟ ପାଣି କାଦୁଅରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । ଗ୍ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଥିବା ଶୁଣାନରୁ ବଲୁଆ ଓ ପେଟୁମାନଙ୍କର ଝିକଟାଳ ରବ ଶୁଣାଯାଉଥିଲା । ଅନ୍ଧକାରରେ ଗୋଟାଏ କାଦୁଆ ଖାଲ ଭିତରେ ଗାଡ଼ି ପଡ଼ିଗଲା । ଲୋକମାନେ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇପଡ଼ି ଗାଡ଼ିକୁ ଖାଲରୁ ଉଠାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ହଠାତ୍ ଯୋଧାସିଂହ କୌଣସି
କୋଳାହଳ ଶୁଣିପାରିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଲାଗିଲା
ଗାଡ଼ିର ଚାକ ଉପରେ କେହି ହଠାତ୍ ଡେଇଁ-
ପଡ଼ିଛି । ଯୋଧାସିଂହ ଗାଡ଼ି ଉପରକୁ ଚାହିଁ-
ଦେଇ ପ୍ରଥମେ ଡରଗଲେ । କେତେଜଣ ପିଣ୍ଡାତ
ସେଠାରେ ନାଚକୁଦ କରୁଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କୁ
ପଚାରିଲେ, “ତୁମେସବୁ କିଏ ?”

“ଆମେସବୁ ପିଣ୍ଡାତ । କିନ୍ତୁ ତୁମେସବୁ ଏ
ଶୁଣାନକୁ କାହିଁକି ଆସିଥିଲ ?” ଜଣେ ପିଣ୍ଡାତ
କହିଲା ।

ଯୋଧାସିଂହ ମନରେ ସାହସ ବାନ୍ଧି କହିଲେ,
“ଶୁଣାନକୁ ଆସିବା ଆମର ବା କି ଦରକାର !
କାଲି ତ ମୋ ଝିଅର ବାହାଘର ।”

“ଏ, ବାହାଘର ? ତାହେଲେ ତ ଲଢ଼ୁ
କଲିପି ବହୁତ ମିଳିବ ।” ଏକଥା କହି ପିଣ୍ଡାତ-
ମାନେ ଖୁସୀରେ ନାଚବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

“ବାହାଘର ହେବ ସତ; ହେଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଗାଡ଼ି ତ କାଦୁଅରେ ଲାଗିଛି । ଆମେ ଯିବୁ
କିମିତି ?” ଯୋଧାସିଂହ କହିଲେ ।

“ଶୁଣ, ଆମମାନଙ୍କୁ ବାହାଘରକୁ ନେଇ-
ଯିବ ତ ଆମେ ନିମିଷକେ ଗାଡ଼ିକୁ ଉପରକୁ
ଉଠାଇ ଆଣିବୁ । ପିଣ୍ଡାତମାନେ କହିଲେ ।

“ଗାଡ଼ି ଉଠାଇଦିଅ । ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ବାହା-
ଘରକୁ ନେଇଯିବ ।” ଯୋଧାସିଂହ କହିଲେ ।
ତା’ପରେ ପିଣ୍ଡାତମାନେ ଗାଡ଼ିକୁ କାଦୁଅରୁ
ଟାଣି ଉଠାଇଦେଲେ । ଗାଡ଼ି ପୂର୍ବ ଭୁଲନାରେ

ଆହୁରି ଜୋର୍ରେ ଭଲ ଶ୍ରବରେ ଚାଲିଲା ।

“ତୁମେ କିପରି ଲୋକ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କୁ ନ ନେଇ ଶେଷରେ ପିଣ୍ଡାଚମାନଙ୍କୁ ବାହାଘରକୁ ନେଇଯାଉଛ ?” ଯୋଧାସିଂହଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ।

“ତୁମ ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋବର ଅଛି । ଆମେ ସେ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚିବା ଆଗରୁ ସକାଳ ହୋଇ-ଯିବ ଆଉ ପିଣ୍ଡାଚମାନେ ନିଜ ଗସ୍ତା ଧରିବେ ।” ଯୋଧାସିଂହ କହିଲେ ।

“ଗାଡ଼ି ଯେତେ ଜୋର୍ରେ ଚାଲୁଛୁ ମନେହୁଏ ସକାଳ ହେବା ଆଗରୁ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଯିବା । ତାହେଲେ କ’ଣ ହେବ ? ମୁଁ କିଛି କରି-ପାରିବିନି । ତୁମେ ସେମାନଙ୍କର ଦେଖାଶୁଣା କରିବ ।” ଯୋଧାସିଂହଙ୍କ ପତ୍ନୀ କହିଲେ ।

“ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ନ ଥାଏ । ଆମେ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚୁ ପହଞ୍ଚୁ ମୁଁ କହିବି ଚାଲି ସମସ୍ତେ ଉତ୍ସାହାଳୀଙ୍କ ମନ୍ଦିରକୁ; ସେଠାରେ ବାହା-

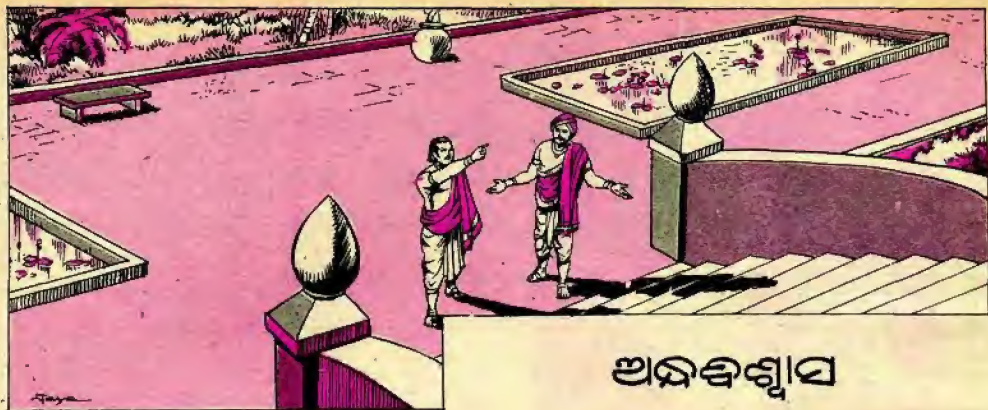
ଘର ହେବ । ବାସ୍, ଦେଖିବ ସେମାନେ ସବୁ ଚମ୍ପଟ ଦେବେ ।” ଏକଥା କହି ଯୋଧାସିଂହ ହସିଉଠିଲେ ।

ନିଜ ସ୍ବାମୀ କଥାଟର ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଖୁସୀ ହେଇ-ଗଲେ ଓ କହିଲେ, “ଜୋର୍ରେ ଚାଲିଯିବା, ସେମାନେ ଶୁଣିବେ ।”

ତା’ପରେ ସମସ୍ତେ ଶୋଇଗଲେ । ଗାଡ଼ିର ଧକ୍କାରେ ଯେତେବେଳେ ସମସ୍ତେ ଉଠି ସେତେବେଳକୁ ସକାଳ ହୋଇଗଲାଣି । ଯୋଧା-ସିଂହ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଦେଖିଲେ ରାତିରେ ଯେଉଁ ଗାଡ଼ି କାଦୁଅରେ ଲାଗି ରହିଥିଲା ସେଇଠାରେହିଁ ସେମିତି ରହିଛି ।

“ଆରେ ତୁମେ ମତେ ଖାଲରେ ଗାଳିଦେଲ । ମୋ କଥା ଶୁଣିପାରି ପିଣ୍ଡାଚମାନେ ସାରାସାରି ଗାଡ଼ି ଚଳାଇ ଗାଡ଼ିକୁ ଫେରାଇ ଆଣି ପୁଣି ଖାଲରେ ପକାଇ ଚମ୍ପଟ ଦେଇଛନ୍ତି ।” ଯୋଧାସିଂହ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲେ ।

ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ

ରତ୍ନପୁରରେ ଧନଗୁପ୍ତ ନାମରେ ଥା'ନ୍ତି ଜଣେ ବଣିକ । ସେ ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଥିବା ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ-ମାନଙ୍କରେ ବାଣିଜ୍ୟ କରି ଖୁବ୍ ଧନା ହୋଇ-ଗଲେ ଓ ସେଇଠାରେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର କନ୍ୟା ବିବାହ କଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ ସେ କନ୍ୟା ଓ ବହୁତ ଧନ ଧରି ସୁଦେଶକୁ ଫେରିଆସିଲେ । ଦିନେ ସେ ତାଙ୍କର ପିଲାଦିନର ଖେଳସାଥୀ ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ।

ରାମଗୁପ୍ତ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ ବହୁତ ଧନ ଅର୍ଜି ଲକ୍ଷପତି ହୋଇଥା'ନ୍ତି । ଦୁହେଁ ଦୁହେଁଙ୍କୁ ଦେଖି ଖୁସୀ ହେଲେ ଓ ବ୍ୟବସାୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜ ନିଜର ଅନୁଭୂତି ସବୁ କହିବସିଲେ ।

ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କ ଘରର ନାମ ଥିଲା, “ସୁଦର୍ଶନ ନିଳୟ” । ନାମଟିକୁ ଦେଖି ଧନଗୁପ୍ତ ପଚାରିଲେ, “ଆଜ୍ଞା ଏଇ ‘ସୁଦର୍ଶନ’ ନାମଟି କାହାର ?”

“ସୁଦର୍ଶନ ମୋର ସାନ ପୁଅ । ସେ ଜନ୍ମ ହେବା ପରେ ମୋ ଭାଗ୍ୟ ଖୋଲିଗଲା । ସମୟ ଏପରି ଭଲ ଥିଲା ମାଟି ଛୁଇଁଲେ ମଧ୍ୟ ସୁନା ହୋଇଯାଉଥିଲା ।” ରାମଗୁପ୍ତ କହିଲେ ।

ବହୁତ ସମୟ ପରି ଗପସପ ଚାଲିଲା; ହେଲେ ରାମଗୁପ୍ତ ବଡ଼ ପୁଅର ନାମ ଧରି ନ ଥା'ନ୍ତି, କେବଳ ସାନପୁଅର ପ୍ରଶଂସା କରୁଥା'ନ୍ତି । କିଛିସମୟ ପରେ ଧନଗୁପ୍ତ ପଚାରିଲେ, “ତୁମର କେତୋଟି ପୁଅ ?”

“ଦୁଇଟି; ବଡ଼ ପୁଅ ସୁମନ୍ତ ଦଶବର୍ଷର ଓ ସାନପୁଅ ଛ'ବର୍ଷର ।” ରାମଗୁପ୍ତ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଧନଗୁପ୍ତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଭାବିଲେ ଯେ ରାମଗୁପ୍ତ ପରି ଲୋକର ନିଜ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ । ଏହିପରି ଅନ୍ଧଭାବରେ ଭାଗ୍ୟ ଉପରେ

ଯେହେତୁ ଧନଗୁପ୍ତ ଧନରେ ବଡ଼ ଥିଲେ, ତେଣୁ ରାମଗୁପ୍ତ ଖୁସୀରେ ବଡ଼ପୁଅକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ । କିଛିଦିନ ଚାଲିଗଲା । ଦିନେ ରାମଗୁପ୍ତ ଧନଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ, ଧନଗୁପ୍ତ ଖୁବ୍ ଉଦାସ ଦେଖାଯାଉ ଥିଲେ । ରାମଗୁପ୍ତ ଏହାର କାରଣ ପଚାରିଲେ ।

ଧନଗୁପ୍ତ କହିଲେ, “ଦେଖ ବନ୍ଧୁ, ମୁଁ ଉଦାସ ନ ରହିବି ବା କିପରି ? ମୁଁ ସମୁଦ୍ରରେ ବାଣିଜ୍ୟ କଲୁ ଦିନଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହୋଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଖବର ମିଳିଛି ଯେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଜିନିଷ ନେଇ ମୋର ଗୋଟିଏ ଜାହାଜ ବୁଡ଼ିଯାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ କାରଣ ଜାଣିନି; ତେବେ ଏକଥା ସତ ଯେ ତୁମ ପୁଅ ମୋ ଘରେ ପାଦ ଦେବା ଦିନରୁହିଁ ମୋର ସବୁଆଡ଼େ ଏପରି ଲୋକସାଧନ ହେଉଛି ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କ ମନ ଟିକିଏ କଷ୍ଟ ହେଲା; ତଥାପି ସେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ଆହୁରି କିଛିଦିନ ପରେ ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଧନଗୁପ୍ତ ଖୁବ୍ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ଆସି ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ରାମଗୁପ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତାର କାରଣ ପଚାରିଲେ ।

ଧନଗୁପ୍ତ କହିଲେ, “ଏଥର ଧନ ହାନି

ବିଶ୍ୱାସ କରି ଚାଲିଛି । ସେ ଆହୁରି ଭାବିଲେ ଯେ ଛୋଟ ପୁଅର ଭାଗ୍ୟ ଉପରେ ଏତେ ଜୋର ଦେଲେ ପିଲାଦିନୁ ସେ ଖରାପ ହୋଇଯିବ; ତା’ ଛଡ଼ା ଏହାର ଖରାପ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବ ବଡ଼ପୁଅ ଉପରେ । ସେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଉପରୁ ଆତ୍ମ-ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇବ ।

ଏସବୁ କଥା ଭାବି ଧନଗୁପ୍ତ କହିଲେ, “ଶୁଣ ରାମଗୁପ୍ତ, ମୁଁ ବିଦେଶୀ ମହିଳାଟିଏ ବିବାହ କରିଛି । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁଆ ପିଲା କିଛି ନାହିଁ । ସେ ଭାରି ଏକାକୀ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ତୁମେ ବରଂ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ତୁମ ବଡ଼ପୁଅକୁ ଆମ ଘରେ ରହିବାକୁ ଦିଅ ।”

ଅପେକ୍ଷା ଆହୁରି କିଛି ଖରାପ ଦେଖିଛି । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଏପରି ଏକ ରୋଗ ଧରିଛି ଯାହାକୁ ବୈଦ୍ୟମାନେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଦେଖ ରାମଗୁପ୍ତ, ତୁମର ବଡ଼ପୁଅ ଯୋଗୁ ତୁମର ଏପରି କିଛି କେବେ ହୋଇଥିଲା ? କାରଣ ସେ ମୋ ଘରକୁ ଆସିବା ପରଠାରୁ ଏକ ପରେ ଏକ ବିପଦ ଆସି ପଡ଼ିଥିଲା ।”

ଧନଗୁପ୍ତଙ୍କର ଏ ସମସ୍ତ କଥା ଶୁଣି ରାମଗୁପ୍ତ ଡୋପରେ ଫାଟିପଡ଼ି କହିଲେ, “ମୋ ପୁଅ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ବିପଦ ମୋ ଘରକୁ ଆଣି-ନାହିଁ । ତୁମେହିଁ ନିଜେ ତାକୁ ତୁମ ଘରକୁ ନେଇଯିବା କଥା ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମର ଯାହା କ୍ଷତି ହେଲା ବା ବିପଦ ପଡ଼ିଲା,

ତା’ର କାରଣ ନିଜେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ନ କରି ମୋ ପୁଅ ଉପରେ ପକାଇବାଟା ତୁମର ସଫୁର୍ତ୍ତ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ । ତୁମେ ତାକୁ ଶୀଘ୍ର ମୋ ଘରକୁ ପଠାଇଦିଅ ।” ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଏକଥା ଶୁଣି ଧନଗୁପ୍ତ ଖୁସୀ ହୋଇଯାଇ କହିଲେ, “ହଁ, ଠିକ୍ କଥା । ମୁଁ ବି ସେଇକଥା ଗ୍ରହଣ କଲି । ତୁମେ ତୁମ ପୁଅକୁ ଘରକୁ ଫେରାଇଆଣ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ ସହିତ ଆସ; ଆଉ ଡେରି କାହିଁକି ?”

ରାମଗୁପ୍ତ ଧନଗୁପ୍ତଙ୍କ ସହିତ ଘରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଘର ଧନ ରହରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଚନ୍ଦ୍ରାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦରେ ରହିଛନ୍ତି । ଧନଗୁପ୍ତର ସ୍ତ୍ରୀ ଅତି ମୁଲ୍ଲବାନ

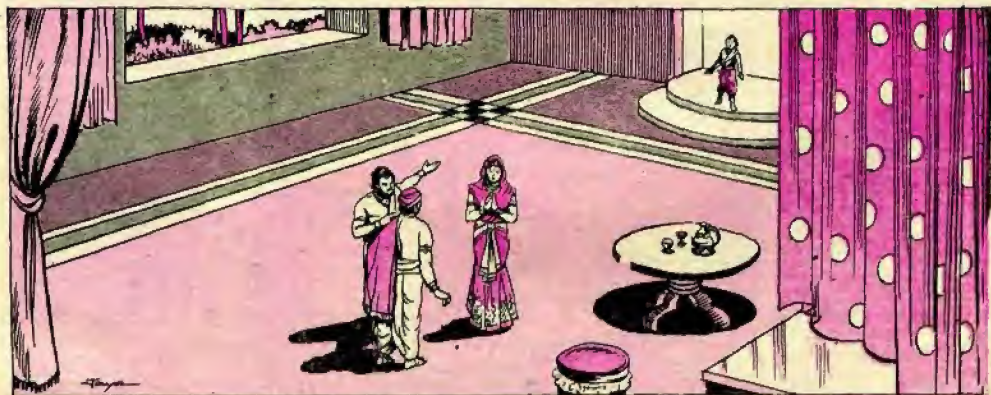
ଅଳଙ୍କାର ଓ ଶାଢ଼ି ପିନ୍ଧି ସାକ୍ଷାତ୍ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରି ଦେଖାଯାଉଛି । ସେ ହସି ହସି ରମଣୁପୁତ୍ରକୁ କୁଣ୍ଡଳ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

ଅଧିକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ହେଉଛି ଯେ ରମଣୁପୁତ୍ରଙ୍କ ବଡ଼ପୁଅ ଆନନ୍ଦରେ ଡେଇଁଛି ଖେଳୁଛି । ମନେ ହେଉଛି ଘରଟା ଯେପରି ତା'ର । ହେଲେ ନିଜ ବାପାକୁ ଦେଖି ଡରିଯାଇ ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଯାଇ ରୁପ୍ ହୋଇ ବସିଲା । ଏସବୁ ଦେଖି ରମଣୁପୁତ୍ର ଅବାକ୍ ହୋଇ ଧନରୁପୁତ୍ରକୁ ଚାହିଁଲେ । ସେ ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ ଯେ ଧନରୁପୁତ୍ର କ'ଣ କୁହାଯିବ ।

ଧନରୁପୁତ୍ର କହିଲେ, “ରମଣୁପୁତ୍ର, ତୁମେ ବୋଧେ କିଛି ବୁଝିପାରୁନାହିଁ । ବରଂ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ଓ ମନେରଖ ଯେ ମୋର ବାଣିଜ୍ୟରେ କୌଣସି କ୍ଷୟକ୍ଷତି ହୋଇଥିଲେ ମୁଁ ଏପରି ମୂର୍ଖ ନୁହେଁ ଯେ ତା'ର କାରଣ ତୁମ ପୁଅ ବୋଲି ଭାବିଥାନ୍ତି । ତୁମେ ତୁମର ସାନପୁଅ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହିବୁଲୁଛ କି ସେ ତୁମ ଭାଗ୍ୟର ଦେବତା । ଏକଥା ଶୁଣି ତୁମ

ବଡ଼ପୁଅର ମନ କ'ଣ ହେବ ସେକଥା କେବେ ଭାବିବ ? ତା' ଛଡ଼ା ସେପରି କହିବା ଦ୍ଵାରା ସାନପୁଅ ମନରେ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ରୋଧ, ସେ ବିଷୟରେ କିଛି କେବେ ଭାବିବ ? ଏସବୁ କାରଣରୁ ମୁଁ ତୁମ ଭିତରେ ଜ୍ଞାନୋଦୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତୁମକୁ ଦୁଇଥର ମିଛ କହିଛି । ତୁମେ ଖରପ ଭାବିବ ନାହିଁ । ମନେକର କାଲି ତୁମର କିଛି ଧନ କ୍ଷତି ହୋଇଯିବ ତାହେଲେ ତୁମ ସାନପୁଅ ଯୋଗୁ ହେବ ? ସେ କ'ଣ ଭାବିବ ? ତୁମେ ଯେ ମୋ ଭିତରେ ଅନ୍ଧ-ବିଶ୍ଵାସକୁ ବୁଝିପାରିଲ, ସେଇତ ବଡ଼ କଥା; ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଛି । ଏବେ ତୁମ ପୁଅକୁ ତୁମେ ନେଇଯାଇପାର ।”

ଏସବୁ ଶୁଣି ରମଣୁପୁତ୍ର ଲଜ୍ଜାରେ ମୁହଁ ତଳକୁ କରି କହିଲେ, “ଏବେ ମୁଁ ସବୁକଥା ଭଲ ବୁଝିଗଲି । ନିଜକୁ ବଦଳାଇବା ପାଇଁ କିଛି ସମୟ ଲାଗିପାରେ । ଆଉ କିଛି ଦିନ ସେ ତୁମ ଘରେ ରହୁ । ମନେହୁଏ ସେ ତୁମ ଘରେହିଁ ଅଧିକ ଖୁସୀରେ ଅଛି ।”

ମହିଷାସୁରକୁ ବଧ କରି ଦେଖି ଅନୁର୍ବିତା ହୋଇଗଲେ । ରାକ୍ଷସପୁରୁଷର ସିଂହାସନ ଦେବଗଣଙ୍କ କରତଳଗତ ହେଲା । ସେମାନେ ତହିଁରେ ଶସ୍ତ୍ର ନାମକ ସୂର୍ଯ୍ୟବିଗର ଯୁବକଙ୍କୁ ଅଭିଷିକ୍ତ କରି ସ୍ୱର୍ଗରାଜ୍ୟକୁ ପ୍ରଜ୍ଞାବର୍ତ୍ତନ କଲେ । ଶସ୍ତ୍ର ଆଦର୍ଶରାଜା ରୂପେ ଶାସନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

କିଛିଦିନ ସମାଗରାଧ୍ୟାୟରେ ଶାନ୍ତି ବିରାଜମାନ କଲା । କିନ୍ତୁ ଶୁନ୍ଦ ଓ ନିଶୁନ୍ଦ ନାମକ ଦୁଇ ଦାନବ-ଭାଇ ରସାତଳରେ ଅନୁଜନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଢ୍ୟାଗ କରି କଠୋର ତପସ୍ୟା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ତପସ୍ୟାରେ ବ୍ରହ୍ମା ଆସି ପ୍ରଜ୍ଞାପତ୍ର ହୋଇ ବର ଯାଚିଲେ ।

“ଭଗବାନ୍ ! ଆମକୁ ଅମର କରି ଦିଅନ୍ତୁ !” ଦୁଇ ଦାନବ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ।

“ସେ ବରଦାନ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବର ମାଗ ।” ବ୍ରହ୍ମା କହିଲେ ।

“ତେବେ ଏପରି ବର ଦିଅ, ଯାହା ବଳରେ ଆମକୁ କୌଣସି ପୁରୁଷ ମାରି ପାରିବ ନାହିଁ ।” ସେମାନେ କହିଲେ । ବ୍ରହ୍ମା “ତଥାସ୍ତୁ” କହି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ଦୁଇ ଦାନବଭାଇ ଭଗ୍ନ ମହାମୁନିଙ୍କୁ ପୁରୋହିତ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ । ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶୁନ୍ଦର ରାଜ୍ୟାଭିଷେକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇଗଲା । ଶୁନ୍ଦ ଅନୁଜ ନିଶୁନ୍ଦକୁ ନିଜର ମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କଲା । ଚଣ୍ଡ ଏବଂ

ଥରେ ନିଶୁନ୍ଦର ଇଚ୍ଛା ହେଲା, ସେ ଇନ୍ଦ୍ର ସହ ଲଢ଼ିବ । ସେ ହଠାତ୍ ଯାଇ ଅମରବଣ ଆକ୍ରମଣ କଲା । ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବଗଣଙ୍କୁ ଡକାଇ ତା'ର ପ୍ରତିରୋଧ କଲେ । ନିଶୁନ୍ଦ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବଜ୍ର ପ୍ରହାରରେ ଚେତନାଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । ଶୁନ୍ଦ ଏ ସମ୍ବାଦ ପାଇ ଅକ୍ଷୌହିଣୀ ରାକ୍ଷସ ବାହନୀ ଧରି ପ୍ରଗଣ୍ଡ ଆକ୍ରମଣରେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ପରାଭୂତ କରି ଦେବପୁଣ୍ୟ ଅଧିକାର କରିନେଲା । ଅସ୍ତ୍ରଦିଗମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଅଧୀନ କରି ତିନିଲୋକ ଉପରେ ସେ ଶାସନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ନନ୍ଦନବନରେ ଅପ୍ସରାମାନଙ୍କ ନୃତ୍ୟଗୀତ ଉପଭୋଗ କରି ସେ ସମୟ ଅତିବାହିତ କଲା ।

ମୁଣ୍ଡ ନାମକ ଦୁଇ ମହା ଦାନବ-ବୀର ହେଲେ ତା'ର ସେନାପତି । ପାତାଳ ପୁରୀର ଦୁଇ ରାକ୍ଷସ ବୀର ଧୂମ୍ରଲେଚନ ଓ ରକ୍ତବୀଜ ସେମାନଙ୍କର ଅସ୍ତ୍ରାଂଶୁ ଅନୁଗତଙ୍କୁ ଧରି ଆସି ଶୁନ୍ଦର ଦରବାରରେ ଅମାତ୍ୟ ରୂପେ ରହିଲେ । ରକ୍ତବୀଜର ବିଶେଷତ୍ତ୍ୱ ହେଲା, ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷର ଆକ୍ରମଣ ଯୋଗୁଁ ଯଦି ତା' ଦେହରୁ ବିନ୍ଦୁଏ ରକ୍ତ ତଳେ ପଡ଼ିବ, ତେବେ ସେଥିରୁ ତାହାର ଭଲ ଗୁଡ଼ାଏ ରାକ୍ଷସ ଉଦ୍ଭୂତ ହେବେ ।

ଦିଗବିଦିଗରୁ କେତେ ରାକ୍ଷସ ଆସି ଶୁନ୍ଦର ଆନୁଗତ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କଲେ ।

ପୁରୁଣା ଦିଗପାଳମାନଙ୍କୁ ତଡ଼ି ସେ ହିମେ ନିଜର ଅନୁଗତ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଦିଗପାଳଗଣ ତଥା ଅନ୍ୟ ଦେବଗଣ ବଣ ଜଙ୍ଗଲରେ ଉଦ୍‌ବାସୁ ରୂପେ ବୁଲି ଅନେକ କଷଣ ସହେଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେ ହଜାରେ ବର୍ଷ ବିତିଗଲା । ଦେବଗଣ ସେମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ଅବସାନ କିପରି ହେବ, ସେକଥା ଠଉରାଇ ପାରୁ ନ ଥା'ନ୍ତି ।

ଦିନେ ଇନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ଆଉ କେତେଜଣ ଦେବତା ଯାଇ ଦେବଗୁରୁ ବୃହସ୍ପତିଙ୍କୁ ଭେଟି କହିଲେ, “ମହାମା ! ଏଥର ଆମକୁ ଏ ଅପମାନଜନକ

ପରିସ୍ଥିତିରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାର କୌଣସି ଉପାୟ ବାହାର କରନ୍ତୁ । ମନ୍ତ୍ରତନ୍ତ୍ର, ଯାଗ ହୋମ, ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ହେଉ ନା କାହିଁକି, ଆମ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ପନ୍ଥା ସ୍ଥିର କରନ୍ତୁ ।”

ଦେବଗୁରୁ କହିଲେ, “ହେ ଇନ୍ଦ୍ର, ମନ୍ତ୍ର ତନ୍ତ୍ର ତଥା ହୋମ ଯାଗ ତ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ତୁଷ୍ଟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ହୋଇଥାଏ । ସେସବୁ ପୁଣି ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ବିପଦବେଳେ କି କାମ ଦେବ ? ମୁଁ ବହୁତ ଭାବିଛି । ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ହେଲା ଜଗଜ୍ଜନନୀଙ୍କ ଶରଣ ପଶିବା । ସେ ମହିଷାସୁରକୁ ବଧ କରିଥିଲେ । ସେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଏ ଦୁଇ ଦୁରନ୍ତ ଦାନବକୁ ବି ନିପାତ କରି ପାରିବେ ।”

ଦେବଗୁରୁ ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ଦେବୀ ସ୍ତୋତ୍ର ଶିଖାଇଦେଲେ । ହିମାଳୟ ଯାଇ ଦେବଗଣ ସେହି ସ୍ତୋତ୍ର ଯୋଗେ ଦେବୀଙ୍କୁ ଆବାହନ କରିବାରେ ନିମଗ୍ନ ରହିଲେ ।

ଯଥାସମୟରେ ଦେବୀ ସେମାନଙ୍କ ଆଗ-ଧନାରେ ଆକର୍ଷିତା ହୋଇ ଦିବ୍ୟ ରୂପରେ ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଆବିର୍ଭୂତା ହେଲେ ଓ ପଚାରିଲେ, “ତୁମର କ’ଣ ପ୍ରୟୋଜନ ?”

ଯୋଡ଼ିହସ୍ତରେ ଦେବଗଣ ଏହି ନିବେଦନ କଲେ, “ମା ! ଆମକୁ ବିପଦରୁ ଉଦ୍ଧାର କର ।

ହଜାରବର୍ଷ କାଳ ଆନେମାନେ ଶୁନ୍ଦ୍ର ଓ ନିଶୁନ୍ଦ୍ର ନାମକ ଦାନବଦ୍ରାତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିଚାରହୀନ ହୋଇ ବହୁ ଧରଣର ହିନସ୍ତା ଭୋଗିଲୁଣି । ଆମର ଏତିକି ଉପଲବ୍ଧି ହୋଇଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମ ସହାୟତା ବିନା ଆମର ଗର୍ଭନ୍ତର ନାହିଁ । ଶୁନ୍ଦ୍ର ନିଶୁନ୍ଦ୍ରର ଗୁଣସଂବାହିନୀ ଏଡ଼େ ବଳଶାଳୀ ଯେ ଆମର ସମବେତ ଦେବଶକ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ବିଶେଷ କୌଣସି କ୍ଷତି କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଆପଣ ଯେପରି ଦିନେ ମହିଷାସୁରକୁ ସହାର କରିଥିଲେ, ସେହିପରି ଏମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିପାତ କରନ୍ତୁ ।”

ଦେବତାମାନଙ୍କ କାତରପୂର୍ଣ୍ଣ ନିବେଦନରେ

ବିଚଳିତା ହୋଇ ଦେଖା କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ତୁମ୍ଭେମାନେ ବିଚଳିତ ହୁଅ ନାହିଁ । ମୁଁ ସେ ପ୍ରବଳ ଶକ୍ତିର ବର୍ଣ୍ଣନା ନିଧନ କରି ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ତୁମ ହୃଦୟର ସ୍ୱରରେ ପୁନର୍ବାର ଅଧିଷ୍ଠିତ କରିବି ।”

ଏହା ପରେ ଦେଖା ନିଜ ଭିତରୁ ଏକ ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି ବାହାର କରି ଆଣିଲେ । ସେ ସୃଷ୍ଟି ଥିଲା ଶୁଭକ୍ଷଣାକୃତ । କୌଣସି ନାମରେ ତାହା ନାମିତ ହେଲା । ସେହି ଶକ୍ତିକୁ ନିଜ କନ୍ଧରେ ରଖି ଦେଖା ସିଂହାରୂପ ହୋଇ ସ୍ୱର୍ଗମାନଙ୍କୁ ଭେଟିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ।

ସ୍ୱର୍ଗ-ଅଧିକୃତ ନଅର ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ଉଦ୍ୟାନରେ ଥାଇ ଦେଖା ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କଲେ । ସେ ସଙ୍ଗୀତର ମୁକ୍ତିନାରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ମୋହିତ

ହେଲା । ମୃଗ ଓ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଦେଖାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ତାହା ଶ୍ରବଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସ୍ୱର୍ଗ ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ମୁକ୍ତି ସେତେବେଳେ ଉଦ୍ୟାନରେ ବିହାର କରିବାକୁ ଆସୁଥିଲେ । ସେ ମଧୁର ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣି ସେମାନେ ଦେଖାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ତାଙ୍କୁ ତଥା ତାଙ୍କ କନ୍ଧରେ ଥିବା କୌଣସି କିଛି ଦେଖି ସେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ବିଷୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ତତ୍ତ୍ୱକ୍ଷଣାତ୍ ସେମାନେ ଶୁଣୁକୁ ଭେଟି କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ସିଂହ ଉପରେ ବସି ଜଣେ ଅପରୂପା ସ୍ତ୍ରୀ ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ଉଦ୍ୟାନରେ ଗାନରତା । ତାଙ୍କ ରୂପର ଭୁଲନା ଯେପରି ସିଲେକ୍ଟରେ ମିଳିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ସେହିପରି ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟର ବି ଭୁଲନା ନାହିଁ । ପଶୁପକ୍ଷୀ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣୁଛନ୍ତି । ସେ ନାଗ ସହ ଆଉ ଜଣେ ନାଗ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଅବଶ୍ୟ ତା’ କଥା କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ତେବେ ସେ ଗାନରତା ରୂପବତୀ ନାଗ ଯେ ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ସିପୁର ଜୟୀ ସମ୍ରାଟ୍‌ରହିଁ ମହିଷୀ ହେବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଅନ୍ତୁ ଓ ପ୍ରାସାଦକୁ ପାଞ୍ଚେଟି ଆଣନ୍ତୁ ।”

ଶୁଣୁ ଉତ୍ତରାଦରେ ସୁଗ୍ରୀବ ନାମକ ନିଜର ଜଣେ ଅନୁଗତକୁ ତତ୍ତ୍ୱକ୍ଷଣାତ୍ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲା, “ତୁମେ ଯାଇ ସେ ନାଗକୁ ମୋ ଚରମରୁ ଅଭିବାଦନ କରି ଏଠାକୁ ନେଇ ଆସ । ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଣ୍ଡକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା ଯଦି ଆଂଶିକ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇଥିବ, ତେବେ ମୋର ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାରେ

କୌଣସି ମାତ୍ର ଆପଣ ନାହିଁ, ଯାଅ ।”

ସୁଗ୍ରୀବ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ଉଦ୍ୟାନରେ ପହଞ୍ଚିଲ ଏବଂ ସିଂହାରୂପା ଦେବୀଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି କହିଲା, “ମା, ଆପଣ ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାପୀ ସମ୍ରାଟ୍ ଶୁମ୍ଭଙ୍କ ନାମ ନିଶ୍ଚୟ ଶୁଣିଥିବେ । ସେ ଯେପରି ବଳବାନ୍, ସେହିପରି ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦର । ସେ ଆପଣଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ମୋତେ ଦୂତ ରୂପେ ପଠାଇଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କୁ ସେ ପତ୍ନୀ ରୂପେ ବରଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଆଶା କରେ ଆପଣ ସାଦରେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ୱୀକାର କରିନେବେ ।” ଦେବୀ ମୁଦୁ ହାସ୍ୟ କରି କହିଲେ, “ଦୂତ ! ତୁମ୍ଭ ସମ୍ରାଟ୍ଙ୍କୁ କୁହ କି ସେ ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ହରାଇ-

ଥିବା କଥା ମୋର କର୍ଣ୍ଣଗୋଚର ହୋଇଛି । ମୁଁ ଏକଥା ସ୍ଥିର କରିଛି ଯେ ମୋତେ ଯିଏ ହରାଇଦେବ, ମୁଁ ତାକୁହିଁ ବିଭା ହେବି । ସେ ରୁହିଲେ ମୋ ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରିପାରନ୍ତି । ବଳ ଥିଲେ ସେ ଜିତିବେ ଓ ତେଣିକି ବିବାହ କଥା ବିରୁଦ୍ଧ କରି ହେବ । ଯାଅ ।”

ସୁଗ୍ରୀବ ଜିଭ କାମୁଡ଼ିପକାଇ କହିଲା, “ମା, ଆପଣ ବୋଧହୁଏ କ’ଣ କହୁଛନ୍ତି ନିଜେ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ରାକ୍ଷସବଳ ଶୁମ୍ଭର ନାମ ଶୁଣିଲେ ମହା ମହା ଗର ଭୟରେ ଥରିଉଠନ୍ତି । ଆପଣ ତାଙ୍କ ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରି ତାଙ୍କୁ ହରାଇବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଆସୁଛି କାହିଁ ? ଆପଣ ମୋ ପରମର୍ଶ ଗ୍ରହଣ କରି ଯୁଦ୍ଧର ଅଭିପ୍ରାୟ ଡାଗ କରି ସୁଧାର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ବିଭା ହେବାକୁ ରାଜା ହୋଇଯାଆନ୍ତୁ ।”

ଦେବୀ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ ଦୂତ ! ତୁମ ସହ ଚର୍ଚ୍ଚ କରିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ମୋର ନାହିଁ । ତୁମ୍ଭ ରାଜା ଯଦି ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଭୟ କରୁଛନ୍ତି, ତେବେ ସେ ସ୍ୱର୍ଗ ଓ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକ ଛାଡ଼ି ନିଜ ଘର ରସାତଳକୁ ସପରିବାରରେ, ସବାନ୍ଧବେ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତୁ । ମୁଁ ତାଙ୍କର କୌଣସି ଅନିଷ୍ଟ କରିବି ନାହିଁ, ଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଛି ।”

ଦେବୀଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଏକଥା ଶୁଣି ସୁଗ୍ରୀବ ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ ହୋଇ ରହିଲା । ଏଣେ ଦେବୀଙ୍କୁ

ଦ୍ଵିତୀୟ ଥର କିଛି କହିବାକୁ ତା'ର ସାହସ ହେଉ ନ ଥାଏ, ତେଣେ ଦେଶଙ୍କ ବକ୍ରବ୍ୟ ଶୁନ୍ୟ ଆଗରେ ଯାଇ କପରି କହିବ, ତାହା ମଧ୍ୟ ଠଉରାଇପାରୁ ନ ଥାଏ । ଶେଷରେ ସେ ସେତେବେଳେ ଶୁନ୍ୟକୁ ଭେଟିଲା, ସେତେବେଳକୁ ସେ ଦିଶୁଥାଏ ପାଗଳ ଭଳି ।

ଶୁନ୍ୟ ସବୁ ଶୁଣି ସାନଭାଇ ନିଶୁନ୍ୟକୁ କହିଲା, “ଘଟଣା ରହସ୍ୟମୟ ମନେ ହୁଏ । ଜଣେ ନାଶ୍ଟ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ନାଶ୍ଟ ସହ ଆସି ଆମ ପ୍ରତି ଯୁଦ୍ଧାନ୍ତର ଦେଉଛି ! ତୁମେ ଯାଇ ତାକୁ ଭେଟିବ ନା ମୁଁ ପିବ ?”

“ଭାଇ ! ତୁମେ ଯିବା କି ମୁଁ ଯିବା ଦର-କାର ନାହିଁ । ଧୂମ୍ରଲେଚନକୁ ପଠାଇଦିଅ । ସେ ଯାଇ ନାଶ୍ଟଟିକୁ ଧରି ନେଇଆସିବ । ତୁମ ଆଗକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ସେ ତୁମକୁ ପତି ରୂପେ ବରଣ କରିବ ।” ନିଶୁନ୍ୟ କହିଲା ।

ଏ ପରମର୍ଶ ଶୁନ୍ୟ ମନକୁ ପାଇଲା । ସେ ଧୂମ୍ର-ଲେଚନକୁ ଡକାଇ ସବୁ କଥା କହି ଆଦେଶ ଦେଲା, “ତୁମେ ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ସହ ଥିବା ସ୍ତ୍ରୀ-ଲେକଟିକୁ ମାରିଦେଇ ପାର । କିନ୍ତୁ ସୁନ୍ଦରୀଟିକୁ ବନ୍ଦନା କରି ଆଣ । ତା’ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭୟଙ୍କର ଅସ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କରିବ ନାହିଁ । ଦେଖିବ, ତୁମ ଅସାବଧାନତା ହେତୁ ସେ ଯେପରି ପ୍ରାଣ ନ ହରାଏ ।”

ଜହ୍ନମାମୁଁ

ଧୂମ୍ରଲେଚନ ସର୍ବେନ୍ୟ ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରକୁ ଯାଇ ପ୍ରଥମେ ଯୁଦ୍ଧ ନ କରି ତା’ ପ୍ରଭୃର ପ୍ରେମ ସନ୍ଦେଶ ଦେଲା । ସେତେବେଳକୁ କୌଶିକା କାଳିକା ରୂପ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ସେ କହିଲେ, “ମୂର୍ଖ ! ତୋ ସହ ଛନ୍ଦ କପଟ କରିବା ଆମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ । ଶୁନ୍ୟ ନିଶୁନ୍ୟକୁ ବଧ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେହିଁ ମହାଦେବ ଏଠାକୁ ଆସିଛନ୍ତି ତୁମ ପ୍ରଭୁକୁ ଯାଇ କୁହ, ସେ ଶରଣ ପଶୁ, ନ ହେଲେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁ । ଏଭଳି ନିର୍ଲଜ୍ଜ ପ୍ରେମ ସନ୍ଦେଶ ଶୁଣିବାକୁ କାହାର ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ ।”

ଧୂମ୍ରଲେଚନ ହୁଇ ତଥା ବିସ୍ମିତ ହୋଇ କହିଲା, “ତୁମେ ମୋ ପ୍ରଭୁକୁ ଅପମାନ କରି କଥା

କହିବ, ଏଡ଼େ ସାହସ ? ତୁମର ବିନାଶ କାଳ ଉପସ୍ଥିତ । ମୋ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କର ।”

ଏହା କହି ଧୂମ୍ରଲେଚନ କାଳିକାଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ମାତ୍ରେ କାଳିକା ତାଙ୍କୁ ଧରିପକାଇ ତଳେ କରୁଡ଼ି ମାରଦେଲେ । ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ତା’ ସହ ଆସିଥିବା ସୈନ୍ୟମାନେ ବି ମଲେ ।

ଦେବୀ କାଳିକାଙ୍କ କୃତିତ୍ତ୍ବରେ ଆନନ୍ଦିତା ହୋଇ ଶଙ୍ଖନାଦ କଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଶୂନ୍ୟ ଦୋଡ଼ି ଆସିଲା । ଆସି ଯାହା ଦେଖିଲା, ସେଥିରେ ସେ ନିଜ ଆଖିକୁ ବିଶ୍ବାସ କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ଧୂମ୍ରଲେଚନ ଓ ତା’ ଦକ୍ଷ ସୈନ୍ୟବାହିନୀକୁ ଅନ୍ଧରେ ନିପାତ କରିପାରିଲା ଭଳି ଏ ନାଶଦ୍ରବ୍ୟ କିଏ ?

ଶୂନ୍ୟ ଏତିକି ବୁଝିଲା ଯେ ତାକୁ ହୁଏତ ସନ୍ଧି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ନଚେତ୍ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନିଜର ଖର ସେନାପତିମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ସେ ଆଶାନ୍ବିତ ହେଲା ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ତତ୍ତ୍ବଶାସ୍ତ୍ର ଡକାଇଆଣିଲା ।

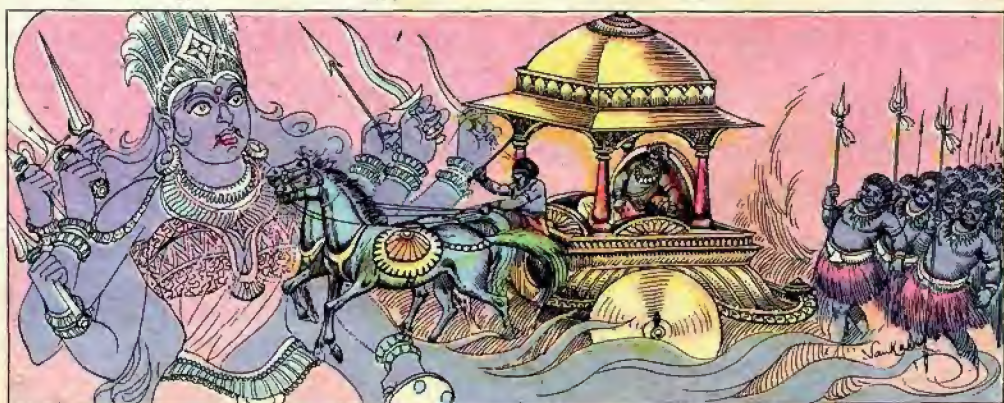
ପ୍ରଥମେ ଦେବୀଙ୍କ ସହ ଲଢ଼ିଲେ ଚଣ୍ଡ ଓ

ମୁଣ୍ଡ । ସେ ଦୁହେଁ ମରିବାର ଦେଖି ଶୂନ୍ୟର ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ରକ୍ତାଶଜ ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଡେଇଁପଡ଼ିଲା । ଦେବୀ ଯେମିତି ତାକୁ ଆଘାତ କରିଛନ୍ତି, ତା’ ଦେହ ନିଃସୂତ ରକ୍ତ ତଳେ ପଡ଼ି ଶହ ଶହ ଘଣ୍ଟିସହୁଁ ଜନ୍ମ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦେବୀ ସେଇଠୁ କାଳିକାଙ୍କୁ କହିଲେ କି ରକ୍ତାଶଜର ରକ୍ତ ତଳେ ନ ପଡ଼ିବା ଚାହୁଁ ।

କାଳିକା ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ରକ୍ତାଶଜ ଦେହରୁ ନିଃସୂତ ରକ୍ତ ପିଇଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ରକ୍ତାଶଜର ଆଉ ବିଶେଷତ୍ତ୍ବ ରହିଲା ନାହିଁ । ସେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଯୁଦ୍ଧ କରି ମଲା ।

କ୍ଷମେ ଶୂନ୍ୟ ନିଶୂନ୍ୟର ସବୁ ସେନାପତି ମଲେ । ଅବଶେଷରେ ମଲେ ଦୁଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଘଣ୍ଟିସ ଭ୍ରାତା ।

ଶୂନ୍ୟ ନିଶୂନ୍ୟ ମରି ଶୋଇବାର ଦେଖି ଘଣ୍ଟିସ-କୁଳ ଦେବୀଙ୍କ ପାଖରେ ଶରଣ ପଶିଲେ । ଦେବୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭୟ ଦେଲେ । ସେମାନେ ପାତାଳପୁରକୁ ପଳାଇଗଲେ ।

ବନ୍ଧୁପ୍ରୀତି !

ଆରେ ଜଣେ ରଜା ତାଙ୍କ ରଜ୍ୟରୁ ଚୋର ଡକାୟତ କଠିନ ହସ୍ତରେ ଦମନ କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲେ । ନୂଆ ଆଇନ ଜାରି କରି ସେ ଚୋର ଏବଂ ଡାକୁମାନଙ୍କୁ ଦ୍ଵୀପାନ୍ତରଦଣ୍ଡ ଦେଲେ । ଫଳରେ ରଜ୍ୟରେ କିଛିଦିନ ଭିତରେ ଶୁଙ୍ଖଳା ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ।

ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଭରତସିଂହ ଓ ମୋହନସିଂହ ନାମରେ ଦୁଇ ଚୋର ଥିଲେ । ସେ ଦୁହେଁ ଅନ୍ୟ ଚୋରମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖି ଚୋରି ଛାଡ଼ିଦେବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ ।

“ମୋହନସିଂହ, ମୁଁ ଶୁଣୁଛି ଆମେ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଜମିଦାରଙ୍କ ଘରେ ଦୁଇଜଣ ମୂଲିଆ ଲୋଡ଼ା । ଗ୍ରାବୁଛି, ସେଇଠାରେ ଯାଇ ଚାକିରି କରିବି ।” ଭରତସିଂହ କହିଲା ।

“ଯଦି ଦୁଇଜଣ ଲୋଡ଼ା, ତେବେ ମୋତେ ବି

ସାଥରେ ନେଇ ଚାଲ ।” ମୋହନସିଂହ କହିଲା ।

ଦୁହେଁ ଯାଇ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଦେଖା କଲେ । ଜମିଦାର ସେମାନଙ୍କ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଚେହେରା ଦେଖି ସେମାନଙ୍କୁ ନିୟୁକ୍ତ ଦେଲେ ଓ କହିଲେ, “ଜଣେ ଗୋରୁ ପଡ଼ିଆକୁ ନେଇଯାଇ ଜରିବ । ଅନ୍ୟ ଜଣ ବଗିଚାରେ ପାଣି ଦେବ । ଯିଏ ଯେଉଁ କାମ ଭଲ କରି ପାରିବ, ସେ ସେହି କାମ କରୁ ।”

ପ୍ରଥମ ଦିନ ଭରତସିଂହ ଗୋରୁପଲ ନେଇ ପଡ଼ିଆକୁ ବାହାରିଗଲା । କିନ୍ତୁ ଗୋରୁପଲଙ୍କୁ କିପରି ଅଳ୍ପଆର ଭିତରେ ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ, ସେ ବସ୍ତୁରେ ତା’ର କୌଣସି ଧାରଣା ନ ଥିଲା । ଫଳରେ ଏଣେତେଣେ ଦୌଡ଼ାଦୌଡ଼ି କରି ଗୋରୁମାନଙ୍କୁ ସମ୍ଭାଳିବାରେ ତାକୁ ବହୁତ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସଞ୍ଜବେଳକୁ ଗୋରୁ-

ଅତିବାହିତ କରିଛନ୍ତି । ପୋଖରୀକୁ ଯାଇ ଦୁହେଁ
ଧୂଆପୋଛା ହୋଇ ଫେରିଲେ ।

ରାତିରେ ଖାଇପିଇ ସାରି ଶୋଇବା ବେଳକୁ
ଦୁଇ ବନ୍ଧୁ ନିଜ ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତା ସମ୍ପର୍କରେ
ଗପକଲେ । ଭରତସିଂହ କହିଲା, “ଭାଇ ମୋତେ
ମୋ କାମ ଖୁବ୍ ସୁଖ ଲାଗୁଛି ଗୋରୁପଲ ମନକୁ
ମନ ପଡ଼ିଆରେ ଚରିବୁଲିଲେ । ମୁଁ ଗଛ ତଳ
ଛୁଇଁରେ ଆରାମରେ ଶୋଇଗଲି । ସଞ୍ଜ ବେଳକୁ
ଗୋରୁପଲ ଆପଣାଛାଏଁ ଫେରିଆସିଲେ । ମୁଁ
ଖାଇ ସାଥରେ ଘରକୁ ଆସିଲି ।”

“ମୋ କାମ ବି ଏଡ଼େ ସହଜ ହେବ ବୋଲି
ମୁଁ ଜାଣି ନ ଥିଲି । ଚାରି ଗର ପାଣିରେ ସାରା
ବଢ଼ିରୁ ସତେଜ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ଶୋଇ ଶୋଇ
ଦିନଟି କଟାଇଦେଲି ।” ମୋହନସିଂହ କହିଲା ।

“ଆଜ୍ଞା ଭାଇ, ଆଗାମୀ କାଲି ଆମେ କାମ
ବଢ଼ିଲ କଲେ କିପରି ହୁଅନ୍ତା ? ତୁମେ ଗୋରୁ
ନେଇ ଯାଆନ୍ତୁ, ମୁଁ ବଢ଼ିରୁରେ ପାଣି ଦିଅନ୍ତୁ !”
ଭରତସିଂହ ପ୍ରସାଦ ଦେଲା ।

“ଭଲ କଥା ତାହାହିଁ ହେଉ ।” କହିଲା
ମୋହନସିଂହ ।

“ତେବେ ତୁମେ ପଡ଼ିଆକୁ ଖଟିଆ ଖଣ୍ଡିଏ
ଧରି ଯାଇଥିବ । ଶୋଇବାକୁ ସୁବିଧା ହେବ ।”
କହିଲା ଭରତସିଂହ ।

ପରଦିନ ଉଭୟେ ବୁଝିଲେ ଯେ ଅନ୍ୟ-

ପଲ ଧରି ଫେରିବା ବେଳକୁ ସେ ବହୁତ
ହାଲିଆ ହୋଇପଡ଼ିଥାଏ ।

ଏଣେ ମୋହନସିଂହ ବଢ଼ିରୁ ଭିତରେ ପାଣି
ଦେବାକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲା, ସେ କାମ ବଡ଼
କଠିନ । ତାକୁ ବାରମ୍ବାର ପୋଖରୀକୁ ଯାଇ ଗର
ଗର ପାଣି ଆଣି ତାଳିବାକୁ ପଡ଼ୁଥାଏ । ବିରଟ
ବଢ଼ିରୁର ଅଧା ପାଣି ପାଇବା ବେଳକୁ ସେ
ଥକିପଡ଼ିଥାଏ ।

ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ଦୁଇବନ୍ଧୁ ଯିଏ ଯାହାର
କାମରୁ ଫେରି ଭେଟାଭେଟି ହେଲେ । ପରସ୍ପର
ଅନାଇ ଦୁହେଁ ଏପରି ଭାବରେ ମୁଦୁହାସ୍ୟ
କଲେ, ଯେପରିକି ଦୁହେଁ ଖୁବ୍ ସୁଖରେ ଦିନଟି

ଜଣକ ତାକୁ ଠକିଛି । ସଞ୍ଜବେଳକୁ ଉଭୟେ ହାଲିଆ ହୋଇ ଫେରିଲେ ।

ତେବେ ଭରତସିଂହ ବଗିଚାରେ ପାଣି ଦେଉଥିବା ବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲା, ଗୋଟାଏ ଗଛ ମୂଳରେ ମାଟି ଧସିଯିବା ଫଳରେ ଭିତରେ କିଛି ଗୋଟାଏ ପୋତା ହୋଇଥିବା ଭଳି ଲାଗୁଛି । ଗୁଡ଼ରେ ମୋହନସିଂହ ଖୋଳପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ସେ ଗୋଟାଏ ଶାବଳ ଧରି ବଗିଚା ଭିତରକୁ ବାହାରିଗଲା ଏବଂ ସେ ଗଛ ମୂଳରେ ଖୋଳିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଶାବଳ କୌଣସି ଧାତୁ ଜନିତ ଦେହରେ ବାଜିଲା ।

କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଗୁପ୍ତାମୁଖି ଭଳି କିଏ ତା ପଛରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବାର ଅନୁଭବ

କରି ସେ ଅନାଇ ଦେଖେତ ମୋହନସିଂହ ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛି ।

“କହୋ, ଏତେ ଗୁଡ଼ରେ ଏଠାରେ ମାଟି ତାଡ଼ୁଛି କିଆଁ ?” ମୋହନସିଂହ ପଚାରିଲା ।

“ଏଠାରେ ମାଟି ସମତଳ ନ ଥିଲା । ଗୁଡ଼ରେ ନିଦ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ଭାବିଲା ବଗିଚା କାମ କଲେ ଥକିଯିବ ଓ ନିଦ ଆସିବ ।” ଭରତସିଂହ କୈଫିୟତ୍ ଦେଲା ।

“କିନ୍ତୁ ଖନ୍ ଖନ୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଭିଲା ଭଳି ଲାଗିଲା !” ମୋହନସିଂହ କହିଲା ।

“ମାଟି ତଳେ ପଥର ଅଛି । ମୋ ଶାବଳ ତାହାରି ଦେହରେ ବାଜିଲା ।” ଭରତସିଂହ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

“ରୁଲ, ଶୋଇବା ।” ମୋହନସିଂହ ପ୍ରସାବ ଦେଲା । ଭରତସିଂହ ଦ୍ଵିରୁକ୍ତ ନ କରି ତାକୁ ଅନୁସରଣ କଲା । ମୋହନସିଂହ ପୁଣି ଶୋଇ-ପଡ଼ିଲେ ସେ ଯାଇ ପୋତା ଜନସ ବାହାର କରିବ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲା । କିନ୍ତୁ ତାକୁହିଁ ପ୍ରଥମେ ନିଦ ଧରିଗଲା ।

ମୋହନସିଂହ କୌତୁହଳବଶତଃ ଉଠିଯାଇ ଗଛ ମୂଳରେ ଖୋଳାଖୋଳି କରି ସୁନାଭୂଷି ଗରୁଡ଼ିଏ ପାଇଲା । ତା ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ । ଗରୁଡ଼ିକୁ ତୋଳି ଆଣି ପାଖରେ ଥିବା ଗୋଟାଏ ପୋଖରୀ ଭିତରେ ଡୁବାଇ ରଖିଲା । ତାପରେ ଆସି ଶୋଇପଡ଼ିଲା ।

ଭରତସିଂହ ଘୋରବେଳକୁ ଧଡ଼ପଡ଼ ଉଠି-ପଡ଼ି ଗଛ ମୂଳକୁ ଯାଇ ବୁଝିଲା, କେହି ମାଟି ତାଡ଼ି ଜନସ ବାହାର କରନେଇଛି । ସେ ଫେରି-ଆସି ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା, ମୋହନସିଂହ ଗୋଡ଼ରେ କାଦୁଅ ଲାଗିଛି । ଅନୁମାନରେ ସେ ପୋଖରୀକୁ ଯାଇ ଚାହିଁ ଆଡ଼କୁ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲା । ଠାଏ ଦଳ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଇଥିବାର ଦେଖି ସେ ହାତ ବୁଡ଼ାଇ ଗରୁଡ଼ି ପାଇଗଲା । ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ସମୟ ନଷ୍ଟ ନ କରି ଗରୁ ଧରି ନିଜ ଗାଁଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲା ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ମୋହନସିଂହ ନିଦରୁ ଉଠି ଦେଖିଲା ପାଖରେ ଭରତସିଂହ ନାହିଁ । ସେ ଦୌଡ଼ିଯାଇ ପୋଖରୀରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଦେଖିଲା ଗରୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି । ଭରତ-ସିଂହ ନିଜ ଗାଁମୁହାଁ ଯାଇଥିବା ଅନ୍ଧାରରେ ସେ ବି ସେଆଡ଼େ ଚାଲିଲା ।

ଅଳ୍ପ ଦୂର ଯିବା ପରେ ସେ ଭରତସିଂହ ଆଗରେ ଯାଉଥିବାର ଦେଖି ସେ ବାଟ ଛାଡ଼ି ବଣ ଭିତର ଦେଇ ତା ଆଗକୁ ଯାଇ ବାଟରେ ନିଜ ଜୋତାରୁ ପଟେ ରଖିଦେଲା । ଶହେ ଗଜ ଆଗରେ ଆଉ ପଟେ ରଖି ଗୋଟାଏ ଗଛ ଚଢ଼ି ବସିଲା ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ଭରତସିଂହ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଓ ବାଟରେ ପଟେ ଜୋତା ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖିଲା । ତେବେ ପଟେ ଜୋତା କୌଣସି

କାମରେ ଆସିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ତାକୁ ଛାଡ଼ି
ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ସେ ଦେଖିଲା
ଆରପଟକ ଜୋତା । ସେତେବେଳେ ସେ
ହଳକଯାକ ଜୋତା ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ଗରୁଟି
ତଳେ ଥୋଇ ପ୍ରଥମ ପଟକ ପାଖକୁ ଆସିଲା ।

ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ମୋହନସିଂହ ଗଛରୁ ଓହ୍ଲାଇ-
ଆସି ଗରୁଟି ଧରି ଶିପ୍ର ଗଡ଼ରେ ନିଜ ଘରେ
ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ।

ଭରତସିଂହ ଜୋତା ସଂଗ୍ରହ କରି ଫେରି
ଦେଖିବା ବେଳକୁ ଗର ନାହିଁ । ତା'ର ବିଶ୍ୱାସ
ହେଲା, ମୋହନସିଂହ ଛଡ଼ା ଏ କାମ ଆଉ
କେହି କରି ନ ଥିବ । ସେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା
ମୋହନସିଂହ ଘରେ ।

ଦେଖିବା ବେଳକୁ ମୋହନସିଂହ ଘରେ
କାନ୍ଦବୋବାଳି ପଡ଼ିଛି । “ମୋହନସିଂହ କାହିଁ ?”
ଭରତସିଂହ ପଚାରିଲା ।

“ସେ ହାତୀର ଆମକୁ ଗୁଡ଼ି ଚାଲିଗଲା !”

ମୋହନସିଂହର ପୁଅ କହିଲା । ଭରତ-
ସିଂହ ଅନାଇ ଦେଖିଲା, ମୋହନସିଂହ ମୃତବତ୍ତ
ପଡ଼ିଛି ।

ଭରତସିଂହ କିଛି ସମୟ କାନ୍ଦିବାର ଅଭି-
ନୟ କରି କହିଲା, “ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ମୋ ମିତ୍ରର
ଅନ୍ତମ ଇଚ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବି । ସେ କହିଥିଲା,
ମୋ ଆଗରୁ ସିଏ ମଲେ ତା ଦେହକୁ ନେଇ
ନଦୀ ଗର୍ଭକୁ ଫୋପାଡ଼ିଦେବାକୁ ହେବ । ନ
ହେଲେ ତା'ର ମୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ ।”

କେହି ବାଧା ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଭରତସିଂହ
ମୋହନସିଂହଙ୍କୁ ଉଠାଇନେଇ ନଦୀ ଆଡ଼କୁ
ଦୌଡ଼ିଲା ।

ନଦୀ କୂଳରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ମୋହନସିଂହ
ତା କାନ୍ଦରୁ ତଳକୁ ଡେଇଁପଡ଼ି କହିଲା, “ଭାଇ,
ତୁମ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରୀତି ଫଳରେ ମୁଁ ଘୁନଙ୍ଗ ବନ ଲଭି
କଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୁଲ, ଗରରେ ଥିବା ଧନତକ
ଭାଗକରି ନେବା ।” ତାହାହିଁ ହେଲା ।

ଚନ୍ଦ୍ର-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା : ପୁରସ୍କାର ଟ ୨୫ ପୁରସ୍କୃତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ଏପ୍ରିଲ ୧୯୮୦ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ

- ★ ଉଭୟ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ଦୁଇ ଗୁରୁ ଧାଡ଼ିରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ ।
- ★ ଫେବୃଆରୀ ୧୦ ସୁଦ୍ଧା ପରିଚୟୋକ୍ତି ପହଞ୍ଚିବା ଦରକାର ।
- ★ ସର୍ବାଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ପାଇଁ ଟ ୨୫.୦୦ ପୁରସ୍କାର ପଠାଯିବ ।
- ★ ପରିଚୟୋକ୍ତି ସହ ପ୍ରେରକର ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟାଫିସ୍ରେ ଲେଖା ହୋଇ (ସେଥିରେ ଅନ୍ୟ କଥା ରହିବା ଅନୁଚିତ) ଜଳ୍ପମାସୁଁ ଫଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ଚନ୍ଦ୍ରାମାମା ବିଲଡିଙ୍ଗ୍ସ୍, ମାଡ୍ରାସ-୬୦୦୦୧୭ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଭିସେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

ପ୍ରଥମ ଚନ୍ଦ୍ର : “ସାନବାରୁ ଆମ ଭାବୁରପ୍ରେମୀ ।”

ଦ୍ୱିତୀୟ ଚନ୍ଦ୍ର : “ବଡ଼ବାରୁ ଆମ କୁକୁରପ୍ରେମୀ ।”

ପୁରସ୍କାର ବିଜୟୀ : ସୁରେଶ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଫୁଲବାଣୀ ।

ବିଜୟୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

‘ଜହ୍ନମାମୁଁ’ ର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି

ଯଦି ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଠିକଣା ବଦଳାଇଥାନ୍ତି, ତେବେ ପାଞ୍ଚ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ସମେତ ଦୟାକରି ଆମକୁ ସେକଥା ଜଣାଇ ଦେବେ । ନ ହେଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଖ୍ୟା ନୂଆ ଠିକଣାରେ ପଠାଇବା ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ ।

ଆପଣଙ୍କ ସହଯୋଗ ଆମର କାମନା ।

ଡିଲ୍‌ଟେନ୍ ଏଜେନ୍ସୀଜ୍, ମାଡ୍ରାସ - ୬୦୦ ୦୨୭

ମା'ମ! କେତେମେଳୁ
ଆମେ ବହୁଲଗମ
ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛୁ।

0075
ବହୁଲଗମ

ଉପାଦାନ

చందమామ ఇతివేదిత తాతా

తాతాగారి చందమామ ఇది మాత్రం

చందమామ ఇతివేదిత తాతా

Chandamama is published in
TWELVE INDIAN Languages
including English: educating and
entertaining millions of readers.
Our SINHALA Language edition
is now dedicated to delight the
children of SRILANKA

CHANDAMAMA

the magazine for children
makes the young and old WISE.

చందమామ **CHANDAMAMA** చాందోబా

ସେବନ ସ୍ବଚ୍ଛ ସାଜ ରାଜଶା ମୀନାର ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ। ସ୍ବଚ୍ଛ
 ସାଜ୍ କି ଯେ ମହାର ଦଳ ବହୁବାର ନୁହେଁ —
 ଜଳ, ବନସ୍ତ, ରେଷା, ଅଶୋକ ସମସ୍ତେ ଅସିଦେ—ମୁଲର
 ମୁଲର ଉପହାର ବେବେ ।
 ସ୍ବଚ୍ଛ ବସ ଉପହାର ବେବେ ? କିମ୍ବଦନ୍ତେ ପଶୁ ନାହିଁ !
 ସେ ଏମିତି କିଛି ଉପହାର ଉପହାର ବେବେ ସ୍ବଚ୍ଛ ସାଜକ
 ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେବ ଅବସା —
 ସ୍ବଚ୍ଛ—ସ୍ବଚ୍ଛ ଅବସା !
 ସ୍ବଚ୍ଛ ସ୍ବଚ୍ଛ—ସ୍ବଚ୍ଛ—କିଛି ସ୍ବଚ୍ଛ କିଛି ଅନ୍ୟ ସାଜକ ନାହିଁ;
 ଦୀନା ଦା ମୁଣ୍ଡରେ ଏବ ଗୁଣି ପଶିଲୁ ।

ସୁଖା । ମୁଲର ରଜୀନ ସୁଖା...
 ଦଶାଳରେ ସାବୁଆ ସାବୁଆ ପତା, ବାଲରେ, ଓଠ ସ୍ବଚ୍ଛରେ
 ଦାଲଦା ମିଠା ଦାଲ ରଜ ।
 ଅଳ୍ପ ବ୍ରତରେ ସେଣ୍ଡର ବାଲବସ ସାବୁଆ ବାମ ।
 ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଣ୍ଡ କାଜି ବୋର୍ଡରେ ଏବ ସୁଖା ସେଣ୍ଡ ବର
 ବେଲ । ଅଳ୍ପ ଦାଲ ବାଟ ବେଲ ଅବୁର ଅବୁରାଣୀ ।
 ସତରେ କି ସ୍ବଚ୍ଛ ରଜୀନ ଉପହାର ! ମୀନାର ସ୍ବଚ୍ଛ ବହୁବେ
 ନ ସରେ । ମମସ୍ତକ ମୁଣ୍ଡରେ ସ୍ବଚ୍ଛ ବସା—ଦାଲ ଉପହାର
 ସତରେ କି ମେଳକାର !
 ସ୍ବଚ୍ଛ ସେଣ୍ଡ ବର ସାଲ୍‌ଲ-କମେ ବ ସାଲ୍‌ବ ।

କ୍ୟାମେଲ

ଓଷ୍ଟର କଲର୍ସ
 ଓ ପୋଷ୍ଟର କଲର୍ସ

କ୍ୟାମେଲ

ପ୍ରା: ଲି:

ସର୍ବ ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ସିସ୍

ଭାରତ

କେ. ଭ. ନବର

କଲ୍‌ମେ ୧୦୦ ୦୧୧

କ୍ୟାମେଲ ଅନବେଦେବଲ ସେକ୍ସଲର ନିର୍ମାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ

VISION 7910RI

ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ

ହୃଦୟଗ୍ରସ୍ତ ମାମଲାରେ

ସେନା/ରେ ଦିଆଯାଉ ଦିନେ ହୁଏତଲେ ସେବେ,
ହୁଏତ ଏକ ଦିନର ସେଠି ଶୁଣାଗଲା ବୋଲେ।

"ଶ୍ୟାମ, ଶ୍ୟାମ, ହୋଦିଆ!
ଏକ ତାଙ୍କର ପଡ଼ିଲା, କେହି କେଣେ
ବିଦବରେ ପଡ଼ି ପାଟ କଲା!"

"ହେନ,
ହୁଏତଲେ ପାଲଟି ଧାଇଁ
ମାଉସିପୁଆକୁ
ହରଷିଲେ
କରି ଦେଲା!"

ସଥର କି ହେଲା
କିଛି ହିଁଲୁନି ଓରି,
ଏଇଥିରେ ଶୁଣୁ ତା
ମୁଣ୍ଡକୁ ବନ୍ଦା ପିଟି!

କି ଭୀଷଣ ବେଗରେ ପସିନସ ବରଷିଲା,
ବଦମାସ ମୁଣ୍ଡରେ-ପାଲ ଠିକ ବାଜିଲା।

ମାତ୍ର ଖାଇ ପଜିଗଲା ଧକ୍କାସ
କରି ତଳେ, ଆମ ଛୁନି ପୁଅ
ଫେରି ହସେ ମାଆ କୋଣେ।

ସୁଖି ଥରେ ଜୀବନ ହେଲା ସୁଖମୟ,
ଫଳସ୍ବାଦ ପସିନସ ସର୍ବଦା ପ୍ରଣୟନୀୟ।

ରସାଳ,
ମଧୁର,
ମଜାଦାର

ପାପଲି

ପସିନସ

ଫଳର ସ୍ବାଦଭରା
ମିଠାଗୋଲି

ଋ ଫଳର ସ୍ବାଦରେ
ଭରା ରାସବୋରା, ସୁସ୍ବାଦୀ ଲାଗୁଛି
ଭେଦ, କଲମା ଭେଦ ଓ ମୋହର୍ମା।